

Συμπληρωμα

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΤΕΥΧΟΣ ΜΗΝΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΣΥΝ ΤΩ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩ ΔΕΛΤΙΩ

ΕΤΟΣ ΚΑ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1901

ΑΡΙΘ. 39

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' όλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ.	8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.	3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ	28

Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου ἀποστελλόμεναι πρὸς τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Ταμίαν.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Νικοπόλεως ΔΩΡΟΘΕΟΣ (πρόεδρος)
 † Ὁ Μέγας Πρωτοδύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Ἀρχιεπ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ
 † Ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ (ταμίας)
 ΧΡ. ΠΑΠΑ-ΓΕΩΡΓΙΟΥ (γραμματεὺς)

Ἀρχιδυντάκτης Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρὸς τοὺς παρ' ἡμῖν ἐκχυδαῖστας τῆς ἁγίας Γραφῆς — Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην — Ἱστορικὴ περιγραφή τοῦ πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐθνικῶν Κανονισμῶν πολιτεύματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ Γερωντισμός — Ἡ ἡθικοθρησκευτικὴ κατάστασις τῶν ἐπαρχιῶν — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Κοινοποιήσεις.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΚΧΥΔΑΪΣΤΑΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Διηγούνται περὶ τοῦ ἐξόχου Γαλάτου ποιητοῦ Βίκτωρος Οὐγγώ, ὅτι ὅτε ποτέ τις τῶν ὁμοεθνῶν αὐτοῦ, μεταγλωττίσας εἰς στίχους γαλλικοὺς τὰ ἀθάνατα τοῦ Ὁμήρου ἔπη ἔπεμψεν αὐτῷ εἰς ἔγκρισιν τὰ οἰκεία χειρόγραφα, ἐλάμβανεν εἰς ἀπάντησιν δριμυτάτην ἐπικριτικὴν ἐπιστολὴν ἐκ μέρους τοῦ ἀγανακτήσαντος ποιητοῦ, ἐν ᾗ περιείχοντο πρὸς τοῖς ἄλλοις αἱ ἐξῆς ἀξιοσημεῖοι ἐκφράσεις: «Πρὸς Θεοῦ ὁ Ὁμηρος ἐν μεταφράσει, καὶ δὴ εἰς στίχους γαλλικοὺς! Οἱ ἀρειμάνιοι τῆς Τροίας ἥρωες λαλοῦντες εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν σημερινῶν γαλλικῶν σαλονίων! . . . » Τὸ λίαν χαρακτηριστικὸν τοῦτο ἐπεισόδιον αὐθόρμητον ἐπείρχετο εἰς τὸν νοῦν τοῦ γράφοντος, μετ' ἀναλόγου, ἐννοεῖται, πρὸς τὸ ἀσέβημα ἀγανακτήσεως, ὅτε ἀνεγίνωσκεν ἐσχάτως ἐν τῇ ἐφημερίδι «Κωνσταντινουπόλει» ἐνδιαφέρουσιν ἐξ Ἀθηνῶν ἀνταπόκρισιν, ἐν ᾗ πρὸς τοῖς ἄλλοις γίνεται λόγος, περὶ πρωτοφανοῦς εἰς τὸ εἶδός της ἀπο-

πείρας μεταφράσεως, ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἐκχυδαῖσμου τῆς ἁγ. Γραφῆς ἀπὸ μέρους θερμῶν ὑπερμάχων τῆς τῶν μαλλιαρῶν λεγομένων Σχολῆς, ὃν ἐκχυδαῖσμον ὁ ἐπιστέλλων δικαίως ἀποκαλεῖ «τόλμημα», προστιθείς, ὅτι οἱ τὸ ἄχαρι τοῦτο καὶ κακόζηλον ἔργον τῆς καταπάτησεως τοῦ ἀθανάτου ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου ἀποτολμήσαντες ἀπὸ τῶν στηλῶν ἀθαναϊκῆς ἐφημερίδος, τῆς «Ἀκροπόλεως», Ἀλέξανδρός τις Πάλλης καὶ συντροφία, νομίζουσι μὲν, ὅτι μεταφράζουσιν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ, ἀλλ', ὥς οἱ πολλοὶ ἀντιλαμβάνονται, μεταφράζουσιν «εἰς γλῶσσαν χυδαίαν, καταρρίπτουσιν τὰς ὑψηλὰς τοῦ Εὐαγγελίου ἐννοίας καὶ καθιστῶσαν δυσληπτοτέρας καὶ τὰς ἀπλουστερας τῶν περιόδων, ὅσας ὁ λαὸς συνείθισε ἀπὸ ἑκατονταετηρίδων ἢ ἀκούῃ καὶ ἀποστηθίζῃ, ἀποθαυμάζων τὸ κάλλος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτῶν». Ὁ αὐτὸς ἐπιστέλλων παρέχει ἐν εἵδει ὑποδείγματος τοῦ ἀρτιφανοῦς τούτου προϊόντος τοῦ, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων τούτων μαστίζοντος τὴν Ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν, φιλολογικοῦ βανδαλισμοῦ, τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα μαλλιαρισμός, μαργαρίτας τινὰς ἐκ τοῦ ὅλου ἀριστουργήματος, οὓς ὁμως ἡμεῖς ἐπὶ πολὺ ἀμφεταλαντεύθημεν, ἂν ἤρμοζε νὰ προβάλλωμεν ἐνταῦθα εἰς τὰς ὄψεις τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, τῆς ψυχικῆς αὐτῶν γαλήνης προδήλως κηδόμενοι. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐξενίκησεν ἡ ἰδέα, ὅτι ἡ ἱερὰ ἀγανάκτησις εἶνε

αἶσθημα εὐγενές, καὶ ἰδοὺ ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν πολλῶν τούτων μαργαριτῶν: Τὰ «'Αβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δ' ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, καὶ τὰ ἐξῆς» μεταφράζονται διὰ τῶν «'Αβραὰμ ἔκανε τὸν Ἰσαάκ, καὶ Ἰσαὰκ ἔκανε τὸν Ἰακώβ κλπ.», τὰ «οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ» μεταφράζονται διὰ τῶν «οἱ πρωπαπᾶδες καὶ διαβασμένοι!», τὰ δὲ ὑψηλόγιστα ἐκεῖνα τοῦ Εὐαγγελίου ῥήματα «οὗτός ἐστιν ὁ ρηθεὶς ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος: Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ» μεταστρέφονται εἰς τὴν βέβηλον χυδαιολογίαν: «αὐτὸς εἶνε ὁ εἰπωμένος μέσο τοῦ Ἡσαΐα τοῦ προφήτη, ποῦ λέει: Φωνὴ ποῦ κάποιος κράζει στὴν ἐρημο, ἐτοιμάστε τὸ δρόμο τοῦ Κυρίου, στᾶξτε τὰ μονοπάτια του!!».

Ἀπέναντι τοιαύτης διαστροφῆς καὶ βεβηλώσεως τοῦ ἱεροῦ πρωτοτύπου φρονοῦμεν ἐπίσης, ὡς καὶ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν ἐπιστέλλων, ὅτι ἡ παρ' ἡμῖν ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ὀφείλει νὰ προβῇ εἰς σύντονα μέτρα, ἐσμέν δ' εἰς θέσιν νὰ γινώσκωμεν, ὅτι πρώτιστα πάντων ἡσθάνθη ἱερὰν ἐπὶ τῷ τολμήματι ἀγανάκτησιν ὁ νῦν τοὺς οἴακας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἰθύνων, τὸ ἐταστικὸν ὄμμα τοῦ ὁποῖου δὲν διέφυγον τὰ τοῦ διαπραχθέντος ἐγκλήματος: Ἐπειδὴ δ' ὡς εἶναι ἐπόμενον νὰ προσδοκᾷ τις, ἀπέναντι ἐνὸς ἐντόνου μέτρου τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς δὲν θὰ λείψωσι καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ αἱ ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων (ὀλίγων εὐτυχῶς!) φωνασκίαι περὶ ἀποκλειστικότητος δῆθεν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ τ. τ. θεωροῦμεν ἐπίκαιρον νὰ παράσχωμεν ἀναγκαίας τινὰς διαφωτίσεις πρὸς τοὺς τὰ τοιαῦτα τολμῶντας, περὶ τοῦ πνεύματος καθόλου, ὑφ' οὗ ἄγεται ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία, στοιχοῦντες τῷ γνωστῷ ἐκείνῳ «**ἢ ἀγνοοῦντας διδάξομεν ἢ κακοῦργοῦσιν οὐκ ἐπιτρέψομεν**»!

Καὶ ἐν πρώτοις κρίνομεν περιττὸν νὰ τονώσωμεν ἰδιαζόντως ἐνταῦθα τὸ πόσον ἡ ἡμετέρα ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶνε ἀπηλλαγμένη τῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπερβολῶν, τῶν παρατηρουμένων μάλιστα ἐν χρόνοις ἀφεγγεστέροις παρὰ τῇ παπικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις οὐ μόνον ἔσπευσε ν' ἀνακηρύξῃ (διὰ τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου τὴν λατινικὴν Βουλγάταν ὡς τὸ μόνον αὐ-

θεντικὸν κείμενον τῆς ἁγίας Γραφῆς, οὐ μόνον ἀπηγόρευσε κατὰ διαφόρους καιροὺς τοῖς λαϊκοῖς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς (Ἰννοκέντιος Γ', Κλήμης ΙΑ', Πῖος ὁ Δ', ὁ καὶ ἐξαρτήσας αὐτὴν ἐκ τῆς ἀδείας τῶν ἱερέων, κλπ.) ἀλλ' ἀπέκλεισε κατ' ἀρχὴν καὶ πᾶσαν μετάφρασιν τοῦ λατινικοῦ πρωτοτύπου εἰς ἄλλας γλώσσας, ἐνῶ, ὡς γνωστὸν, ἡ λατινικὴ εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν νεκρὰ γλῶσσα διὰ τοὺς σημερινοὺς λαοὺς, μόλις δὲ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ὁ Πάπας Πῖος ὁ Η' συνήνεσε νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰς τὴν γερμανικὴν μετάφρασιν τῆς Βουλγάτας.

Μὴ συμμεριζομένη τὸ τοιοῦτον ἀποκλειστικὸν πνεῦμα τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἡμετέρα ὀρθόδοξος Ἐκκλησία οὐ μόνον ἐπέτρεψεν ἐκάστοτε τὰς αὐθεντικὰς μεταφράσεις τῆς ἁγίας Γραφῆς εἰς τὰς γλώσσας τῶν μὴ ἑλληνοφώνων λαῶν, εἰς οὓς κατὰ διαφόρους καιροὺς μετελαμπάδευσε τὸ σωτήριον φῶς τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, ἀλλὰ καὶ τὴν παρὰ τοῦ λαοῦ προσήκουσαν μελέτην τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐθεώρησε πάντοτε τὰ μάλιστα συντελεστικὴν πρὸς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἐποικοδόμησιν, καί, ἐνῶ ἀφ' ἐνός, καλῶς ἐννοοῦσα τὴν μεγάλην κατηχητικὴν ἀξίαν τῆς ἀληθοῦς καὶ ὄντως ἀποστολικῆς παραδόσεως, οὐδέποτε μετέπεσεν εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου γνωστὰς ὑπερβολὰς τῶν Διαμαρτυρομένων, τῶν τὰ πάντα ἐκ μόνης τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐξαρτώντων, ἀφ' ἐτέρου οὐδέποτε διεφώνησεν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ πρὸς τὸν μέγαν ἐν Πατράσιν ἱερὸν Χρυσόστομον λέγοντά που πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι «τοῦτο πάντων αἴτιον τῶν κακῶν τὸ μὴ εἰδέναι τὰς Γραφάς». Τοιαῦτα δὲ περὶ τῆς διαφωτιστικῆς τῶν ἁγίων Γραφῶν δυνάμεως φρονοῦσα ἀνέκαθεν ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία οὐ διέλειπεν ἐκάστοτε διὰ τῶν κατὰ καιροὺς ποιμένων καὶ διδασκάλων αὐτῆς θέτουσα εἰς ἐνέργειαν πάντα τὰ ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐπιτρεπόμενα μέσα πρὸς μετάδοσιν τοῖς πολλοῖς τοῦ περιεχομένου τῆς ἁγίας Γραφῆς, καὶ οὕτω προέκυψαν παρ' ἡμῖν ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων ἤδη τοῦ χριστιανισμοῦ χρόνων τοιαῦτα εἶδη τῆς μεταδόσεως τοῦ περιεχομένου τῶν ἁγίων Γραφῶν, οἷα τὰ ὑπομνήματα, αἱ ἐρμηνεῖαι, αἱ σειραὶ, αἱ γλῶσσαι, αἱ ἐρμηνευτικαὶ παραφράσεις, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

Καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις δὲ χρόνοις, ὅτε ἡ μὲν ἐφεύρεσις τῆς τυπογραφίας διηκυλόυε τὰ μέγι-

στα τὴν ἀπόκτησιν τοῦ κειμένου τῆς ἁγίας Γραφῆς, αἱ δὲ ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν προτεσταντικαὶ προπαγάνδαι ἐν τῶν κυριωτέρων αὐτῶν μέσων ἐθεώρησαν τὴν εἰς τὰς διαφόρους τάξεις τοῦ ἡμετέρου λαοῦ διάδοσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς, καὶ δὴ καὶ ἐν μὴ ἀνεγνωρισμέναις καὶ κατὰ λέξιν μεταφράσεσιν εἰς τὸ λαϊκὸν ἰδίωμα, πολλῶν σκανδάλων τοῖς ἀπλουστέροις αἰτίον γενομέναις, ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία σοφῶς περὶ τῶν ἰδίων τέκνων μεριμνῶσα τὴν δὲ μέσσην πάντοτε καὶ βασιλικὴν ὁδὸν τέμνουσα, ἔγνω ὅπως ἐπιδιώξῃ τὴν δι' ἐαυτῆς κατὰ τὸ δυνατόν εὐρυτέραν διάδοσιν τῶν ἁγίων Γραφῶν παρὰ τῷ λαῷ, μὴ κυρυχθεῖσα κατ' ἀρχὴν ἐναντία μηδὲ κατ' αὐτῶν ἔτι τῶν εἰς τὴν νεωτέραν ἐλληνικὴν μεταφράσεων, πλὴν ὑπὸ τοὺς ἐξῆς δύο ὅρους, ὡς δῆλον γίνεται ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν παρ' ἡμῖν ἐμφανισθεισῶν μεταφράσεων· α') ὅπως αἱ μεταφράσεις αὗται, γινόμεναι διὰ τὴν κατ' ἰδίαν χρῆσιν τῶν ἀπλουστέρων, μὴ ὦσιν αὐθαίρετος ἐκχυδαῖσμος τοῦ ἱεροῦ πρωτοτύπου, μηδὲ ἀδεξία μετάδοσις, πολλῶ δ' ὀλιγώτερον, διαστροφὴ τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ ἐννοιῶν καὶ β') ὅπως αἱ μεταφράσεις αὗται γίνονται κατὰ προηγουμένην ἀδειαν καὶ ἔγκρισιν τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, καὶ μὴ χρησιμεύωσιν ὡς ὅπλον εἰς χεῖρας τῶν προτεσταντῶν ἢ προτεσταντιζόντων πρὸς παραπλάνησιν τῶν ἀπλουστέρων. Ἐπειδὴ δ' ὡς εἶνε ἐπίσης γνωστὸν ἐκ τῆς αὐτῆς ἱστορίας τῶν τοιούτων παρ' ἡμῖν μεταφράσεων, οἱ ἀνωτέρω ὅροι δὲν ἐτηρήθησαν πάντοτε ἀκριβῶς, διὰ τοῦτο βλέπομεν, ὅτι ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία δυσπίστως διέκειτο ἀρχῇθεν πρὸς τὰς τοιαύτας μεταφράσεις. Ἐντεῦθεν δ' ἐξηγητέον καὶ τοιοῦτον ἐπὶ παραδείγματι ἀντιφατικὸν ἐκ πρώτης ὀψεως φαινόμενον, καθ' ὃ εἰς τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν, ὁ ἀοίδιμος Κύριλλος ὁ ΣΤ', κατέκρινε μὲν ἀφ' ἐνὸς τὴν ὑπὸ Μαξίμου τοῦ Καλλιπολίτου γενομένην μετάφρασιν τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἅτε δὴ κατανοήσας, ὅτι αὕτη δὲν προήρχετο ἐξ ὀρθοδόξου πηγῆς, ἀλλ' ἐξυπηρέτει δολίους τῶν διαμαρτυρομένων προσηλυτιστῶν σκοπούς, χαρακτηριστικῶς συγχρόνως αὐτὴν ὡς «ἀδοκίμαστον, ἀκανόνιστον, κακόζηλον καὶ κακόφραστον», ἐπέκύρωσε δ' ἀφ' ἑτέρου τὴν ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου κληρικοῦ Ἰλαρίωνος, τοῦ μετὰ ταῦτα ἐπισκόπου Τυρνόβου, ἀδεία αὐτοῦ γενομένην μετάφρασιν ἢ μᾶλλον παράφρασιν τῆς Κ. Διαθήκης (1819).

Διὰ ταῦτα καὶ σήμερον, ὅτε διὰ τοιούτων θρασέων τολμημάτων, οἷον τὸ προαναφερθὲν, οὐ μόνον τὸ γλωσσικὸν ὕψος τοῦ ἱεροῦ πρωτοτύπου ἀπειροκάλως καταρρίπτεται, ἀλλὰ καὶ τὸ θεόπνευστον αὐτοῦ νόημα παχυλῶς διαστρέφεται παρὰ προσώπων μὴδ' ἄκρῳ δακτύλῳ, ὡς εἰκε, γευσταμένων θεολογικῆς ἐπιστήμης, ἢ παρ' ἡμῖν ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἢ ἐμπειστευμένη τὴν ἀλώβητον τήρησιν τῶν θεοσδότην Γραφῶν, καθήκον ἔχει, ἐπαναλαμβάνομεν, νὰ στρέψῃ σύντονον τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος, καὶ δὴ νὰ τονίσῃ ἐναντι τῶν τὰ τοιαῦτα τολμώντων τὰς ἐξῆς ἀνατιρρήτους ἀληθείας: α') ὅτι ἡ ἐλληνικὴ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ πρωτότοκος αὕτη θηγάτηρ τῆς Διαθήκης τῆς χάριτος, ἔχουσα τὸ ἐξαιρετικὸν μεταξὺ πασῶν τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν προτέρημα, νὰ παραλάβῃ παρὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν Ἀποστόλων τὰς ἁγίας Γραφὰς ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς, τῇ ἐλληνικῇ δηλονότι, γλώσσῃ, καὶ δὴ τὴν μὲν Π. Διαθήκην ἐν τῇ κατὰ θεῖαν πάντως πρόνοιαν γενομένην αὐθεντικῇ τῶν Ο' μεταφράσει, τὴν δὲ Κ. Διαθήκην οὕτως, ὡς αὕτη ἀμέσως ἐγράφη παρ' αὐτῶν τῶν θεοπνεύστων αὐτῆς αὐτουργῶν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, πρὸς δὲ εὐτυχήσασα, ἵνα διὰ τῆς καθημερινῆς καὶ ἀδιακόπου διὰ μέσου τῶν αἰώνων χρήσεως τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου πρωτοτύπου εἰσαγάγῃ πλείστας τῶν τε ἐκφράσεων καὶ λέξεων αὐτοῦ μὴ μόνον ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ὕμνογραφίᾳ καὶ φιλολογίᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ σήμερον παρ' ἡμῖν καθωμιλημένη γλώσσῃ, ὀφείλει νὰ μὴ κατακολουθῇ μὴδ' ἐν τούτῳ τυφλοῖς ὁμμασι τοῖς παρ' ἄλλοις χριστιανικοῖς λαοῖς γινόμενοις, ἀλλὰ ν' ἀπονέμῃ ἀνάλογον τῇ προνομιούχῳ αὐτῆς ἀπέναντι τοῦ ἱεροῦ κειμένου θέσει σεβασμὸν πρὸς αὐτὸ, ρυθμίζουσα καταλλήλως πρὸς τὴν τοιαύτην προνομιούχον θέσιν αὐτῆς τὰς πρὸς τὸ ἱερὸν κείμενον σχέσεις της. β') Ὅτι ὡς ἐκ τῆς ὑποδειχθείσης σχέσεως τοῦ ἐλληνικοῦ πρωτοτύπου πρὸς τὴν κρατοῦσαν σήμερον παρ' ἡμῖν κοινὴν διάλεκτον, δυσκολωτάτη, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἀδύνατος, ἀποβαίνει ἢ κατὰ λέξιν ἀκριβῆς καὶ ἄνευ βλάβης τῆς ἐννοίας τοῦ πρωτοτύπου μετάφρασις. γ') Ὅτι τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ὕψους καθόλου ἐχόντων κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν τοιαύτην πρὸς τὰ νοήματα ἐν γένει σχέσιν καὶ ἀναλογίαν, οἷαν τὸ ἔνδυμα πρὸς τὰ φοροῦντα

αὐτὸ πρόσωπα, τὸ περιβάλλειν τὰ ὑψηλὰ καὶ σεπτὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς νοήματα διὰ λέξεων καὶ φράσεων χυδαίων καὶ πεπατημένων, ὡς διὰ τινος «ράκους ἀποκαθημένης», ἵνα κατὰ τὸν προφήτην εἰπώμεν, ἀποβαίνει τι τὰ μάλιστα ἐπιβλαβές, ἀκαλαίσθητον, ἀηδές, καὶ πονηρὸν καὶ γελοῖον δι' ἣν παρουσιάζει ἀλλόκοτον δυσαρμονίαν μεταξὺ λέξεως καὶ νοήματος, περιβλήματος καὶ περιεχομένου. Εἶναι ὡς νὰ ἐνεδύε τις ἄρχοντα ἢ βασιλέα διὰ ρακῶν ἐσχάτης ποιότητος (παράβαλε τ' ἀνωτέρω προσαχθέντα παραδείγματα τοῦ ὑπ' ὄψιν ἐκχυδαϊσμοῦ τῆς Κ. Δ.). Καὶ δ' ὅτι, ἀφοῦ κύριος σκοπὸς τῶν ἐπιδιωκόμενων νῦν μεταφράσεων παρ' ἡμῖν δέον νὰ ᾖ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν εὐρυτέρα καὶ ἀποτελεσματικώτερα διάδοσις τῶν ἁγίων Γραφῶν μεταξὺ τῶν παρ' ἡμῖν ἀπλουστέρων, τοῦθ' ὅπερ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία, ὡς εἴρηται, οὐ μόνον δὲν ἀπαγορεύει ἀλλὰ καὶ διακαῶς εὐχεται καὶ ἐπιποθεῖ, ἀνάγκη νὰ μελετηθῶσιν ἐπισταμένως καὶ ἐξευρεθῶσι τὰ πρὸς τὴν τοιαύτην διάδοσιν, τὰ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ, συντελεστικά μέσα, οὐχὶ δὲ νὰ ἐκχυδαῖζται ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε τὸ σεπτὸν κείμενον τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐπὶ ἀνυπολόγιστῳ ζημίᾳ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς.

Κατακλείοντες τὰς ἐπὶ τῇ δοθείσῃ ἀφορμῇ σκέψεις ἡμῶν ταύτας ἐπικαίρον θεωροῦμεν νὰ ὑποδείξωμεν ἐνταῦθα, ὅποσον εἰσὶν ἄξιοι ἐπαίνων μὲν καὶ ἐνθαρρύνσεως ἐκ μέρους τῶν παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, μιμήσεως δὲ ἀπὸ μέρους τῶν περὶ τὴν «Ἀκρόπολιν», συμφώνως πρὸς τ' ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, οἱ περὶ τὸν θρησκευτικὸν Σύλλογον τῆς «Ἀναπλάσεως», οἵτινες μετὰ πολλῆς τῆς περισκέψεως καὶ μετ' ἀκραιφνοῦς ζήλου ἐργάζονται ἀπὸ τινων ἐτῶν διὰ παρομοίαν πρὸς τὴν ὑποδειχθεῖσαν ἀνωτέρω τελεσφόρον διάδοσιν τῆς Καινῆς Διαθήκης, χορηγοῦντος τοῦ ἐν Κιέβῳ ἑλληνοῦ ἀρχιμνδρίτου κ' Μελετίου Βαγλανέλλη, διὰ καταλλήλου πρὸς τοῦτο ἐρυμνευτικῆς παραφράσεως (ὅχι κατὰ λέξιν μεταφράσεως) ἐν ἀντιπαραθέσει πάντοτε πρὸς τὸ ἱερὸν πρωτότυπον, παρακολουθούσης καὶ τῆς προσηκούσης εἰς ἕκαστον Κεφάλαιον διδακτικῆς Προσευχῆς, ἢ Μελέτης, καὶ ταῦτα πάντα τῇ προηγηθείσῃ ἐγκρίσει τῆς ἀνωτάτης παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς. Εὐχῆς ἔργον λοιπὸν καθ' ἡμᾶς, ἂν πάντες οἱ ἔχοντες τὸν αὐτὸν θεοφιλῆ πόθον καὶ τὴν αὐτὴν εἰλικρινῆ πρὸς

τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἡμέτερον λαὸν ἀγάπην ἤρχοντο ἐπίκουροι εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο ἔργον, τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπευλογηθέν, τοῦ ἐν λόγῳ ἠθικοθρησκευτικοῦ Συλλόγου, ἀνάγκη δὲ νὰ παύσῃ τοῦ λοιποῦ πᾶσα παρομοία πρὸς τὴν τῶν περὶ τὴν «Ἀκρόπολιν» καταπάτησις καὶ βεβήλωσις τοῦ ἱεροῦ κειμένου, καὶ νὰ μὴ καταδαπανᾶται ματαίως καὶ δὴ καὶ ἐπιβλαβῶς καὶ χρόνος καὶ κόπος καὶ χρήμα, κρείττονα πάντα, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν μετὰ θλίψεως, πολὺ καλλιτέρας τύχης.

ΣΗΜ. Εἴχομεν γράψῃ τᾶνῶτέρω, ὅτε ἐπληροφόρημεν, ὅτι ἡ παρ' ἡμῖν ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἡ ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, προτάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συσχεθεῖσα ἀπεφάσισεν, ὅπως διὰ σεπτῆς πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐπιστολῆς ἐπιστηθῇ δεόντως ἡ προσαχθεῖσα ἱερὰ Σύνοδος τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς ὡς ἀνωτέρω βεβήλου καταπάτησεως καὶ διαστροφῆς τοῦ ἱεροῦ κειμένου ἀπὸ μέρους τῶν ἐν Ἀθήναις χυδαῖστων, καὶ ληφθῶσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

πρὸς τὴν

Α. Θ. Π., ΤΟΝ ΟΙΚΟΤΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ

Ἐγκριθέντος ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως δημοσιευθῶσιν αἱ πρὸς τὴν Α. Θ. Π., τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην Ἰωαννῆμ τὸν Γ' συγχαρητήριαι ἐπιστολαὶ δύο τῶν ἐγκριτοτέρων Ἱεραρχῶν τῆς ἐν Ρωσσίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὧν τὴν παρκαλθὴν ἐγκαίρως εἴχομεν ἀναγγεῖλαι, παρέχοντες σήμερον ἐν ἀκριβεῖ ἐκ τοῦ ρωσικοῦ μεταφράσει τὸ κείμενον τῶν ἐπιστολῶν τούτων, μεστῶν εὐαγγελικῆς χάριτος καὶ ἀποπνευστῶν τὸ ἄρωμα τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, ἥτις δέον νὰ χαρακτηρίσῃ τὰς μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν σχέσεις. Ἐπὶ τῇ εὐχαρίᾳ ταύτῃ σημειούμεθα, ὅτι ἀμφότεροι οἱ βαθύτατον σεβασμὸν πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἐκφράζοντες ῥωσσοὶ Ἱεράρχαι εἰσὶν ἄνδρες εὐρείας παιδείας, καὶ ὁ μὲν θεοφίλ. Ἀρσένιος, ὁ καὶ ἐπισκεφθεὶς πρό τινος τὴν Ἀνατολήν, εἶνε ὁ νῦν Πρύτανης τῆς ἐν Μόσχᾳ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας, ὁ δὲ θεοφίλ. Ἀντώνιος ὑπὲρ πρὸς προκάτοχος αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ ὑψηλῇ θέσει, διακρίνεται δὲ διὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν αὐτοῦ καταγωγὴν καὶ μόρφωσιν, τὰς ἐξόχους αὐτοῦ κοινωνικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἐμβριθεστάτας θεολογικὰς καὶ φιλοσοφικὰς συγγραφάς. Ἀμφότεροι οἱ Ἱεράρχαι διακρίνονται καὶ ὡς δεῖσι οἱ κήρυκες τοῦ θεοῦ λόγου.

Ἐπίσης κατ' ἐγκρίσιν τῆς ἱερᾶς Συνόδου δημοσιεύομεν περαιτέρω εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τοῦ ἐσχάτως, ὡς ἐγκαίρως ἐγράψαμεν, διὰ τοῦ τιμητικοῦ ὄφφικίου τοῦ Μ. Ὑπομνηματογράφου τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου περιβληθέντος Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, ἐνὸς τῶν διασημοτέρων ὁμογενῶν βυζαντινολόγων, τιμῶντος ἐν τῇ ξένῃ τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα. Τὴν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀναφερομένην περὶ σπούδατον διατριβὴν τοῦ ἐλλογιμῶτ. κ. Κεραμέως ἐνὸς τῶν

τακτικώτερον συνεργατῶν τῆς «Ὑπὸ κλ. Ἀληθείας» ὡς καὶ τὰς ἀπαντήσεις εἰς τὰς προκειμένας ἐπιστολὰς θέλωμεν δημοσιεύσει, ἐν προσεχέῃ φύλλῳ.

Α'.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΟΥΦΑΣ καὶ ΜΕΝΖΕΛΙΝΟΥ

Ἀριθμ. 318

4 Ἰουλίου 1901

Ἐν Οὐρῳ

Παναγιώτατέ μου αὐθέντα καὶ δέσποτα καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρχα, θειότατε, θεοχαρίτωτε, καὶ πᾶν εἴ τι μοι θεῖον καὶ ὑψηλὸν καὶ προᾶγμα καὶ ὄνομα.

(Τοῦτο ἦν γεγραμμένον ἐλληνιστί).

Ὡς τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου τὸ φῶς καταναγάζον ταχέως τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, εἰς χαρὰν κινεῖ πᾶσαν τὴν ζῶσαν κτίσιν, οὕτω καὶ ἡ ταχύπτερος περὶ τῆς σῆς ἐπανόδου εἰς τὸν σπουδαιότατον τοῦτον ἐκκλησιαστικὸν θρόνον φήμιν ἐποίησεν ἵνα χαρμοσύνως ἀνασκιρτήσωσιν οὐ μόνον ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ ὀρθῶς πιστεύουσα οἰκουμένη.

Ἐφθάσαμεν ὡς ἀληθῶς νὰ ἴδωμεν οἰονεὶ ἐπανερχομένους τοὺς τιμίους ἐκείνους τῇ χριστιανικῇ καρδίᾳ τῆς ἀρχαιότητος χρόνους, ὅτε ἡ ποιμνὴ ἐξήτει ἐαυτῇ διδάσκαλον ἄνδρα ἅγιον καὶ ἐγίνωσκε νὰ ἐξευρίσκη αὐτὸν ἐν ταῖς ἀπωτάταις ἐρήμοις, ὅτε οἱ τῶν ἐκκλησιῶν ἱεράρχαι ἕτερόν τι δὲν ἐπεζήτουν, ἀλλ' ἢ τὴν τῶν ψυχῶν κοινὴν σωτηρίαν, καὶ, διατελοῦντες κατὰ τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν ἄφινον διὰ τοῦ πνεύματος αὐτῶν τὸν οὐρανόν, ὅτε, ξένοι παντὸς γνίνου ὑπολογισμοῦ καὶ φόβου, ἐχώρουν ἡσύχως ὑπὲρ τῆς ἀληθείας εἰς τὴν ἐξορίαν καὶ τὸν θάνατον, καὶ, εὐχόμενοι ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, ἀνεβόων μετὰ τοῦ Μωϋσέως «εἰ μὲν ἀφεῖς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, ἄφες· εἰ δὲ μὴ, ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλου σου» (Ἐξόδ. 32, 32).

Ἐνομίζομεν μετὰ θλίψεως ὅτι διὰ παντὸς παρῆλθον οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ πάλιν μεγαλύνεται ἡ ταπεινότης ἀγιότης, ὃ Ἀθανάσιος ἐν θριάμβῳ ἐπανερχεται εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὁ ναὸς τῆς Ἀναστασίας ἀντηχεῖ ἐκ νέου ἐκ τῶν λόγων τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ὁ Χρυσόστομος ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς μνησικάκου Εὐδοξίας καὶ ἡ ἀγαλλομένη ποιμνὴ ἀσπάζεται τὰ κράσπεδα τοῦ ἐρημιτικοῦ χιτῶνος αὐτοῦ. Πλου-

τίζεται καὶ πάλιν ἡ ἱερὰ πρωτεύουσα ἐκ τῆς μακροσυμένης ἐρήμου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐρημος ἡ Ἀθωτικὴ δὲν πτωχεύει, διότι τὸ πνεῦμά σου, ὃ ἐγκαλλώπισμα τῆς οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, παραμένει ὡς καὶ πρότερον, ξένον πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ, ὡς πρότερον, ἀσπάζεται τὰς ἱερὰς κορυφὰς τοῦ Ἀθωνος, ἀναφερόμενον ἀπ' αὐτῶν πρὸς τὰ ὕψη τῶν οὐρανίων θρόνων ἐν κατανυκτικῇ δοξολογίᾳ τοῦ Ἀντρωτοῦ καὶ μετ' ἐνθέρμου εὐχῆς ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως.

Ἐκεῖ χαίρουσιν οἱ ἅγιοι ἄγγελοι οἱ φύλακες τῶν ἐκκλησιῶν, ἐνταῦθα εὐχαριστοῦντες προσεύχονται οἱ ἄνθρωποι, ὁρῶντες ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν θρόνων τὸν ἅγιον ἐρημίτην, κάτωθι δὲ ἀκούεται ἡ θλιβερὰ οἰμωγὴ τῶν πειραζόντων δαιμόνων, κατακημιζομένων εἰς τὰ τάρταρα διὰ τῆς σῆς ἱεραρχικῆς προσευχῆς καὶ μακρὰν διωκομένων ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ποτε ὁ δεύτερος Ἀθανάσιος, ὁ ἀδάμας ἐκεῖνος τοῦ ὄρους τοῦ Ἀθωνος, ἐδίωκεν αὐτοὺς ἐκ τῆς ἐαυτοῦ μονῆς βοῶντας, οἱμοι, κτείνει ἡμᾶς ὁ Ἀθανάσιος διὰ τῆς προσευχῆς αὐτοῦ.

Ἄς πληθύνῃται λοιπὸν, Δέσποτα, καὶ ἄς διακοσμηθῇ ἡ ἀρχιερατικὴ σου ἀρχή. Ἄν ἡ διοίκησίς σου εἴνε μακροχρόνιος καὶ πλουσία κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν δόξαν, θὰ πλουτίσῃ πνευματικῶς τὴν οἰκουμένην, ὡς ἡ διοίκησις τοῦ μεγάλου Βασιλείου, διότι ἐν τῇ δόξῃ σου θὰ διδάξης τὸ φρυάξαν γένος τῶν ἀνθρώπων τὴν πίστιν, τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ἐγκράτειαν. Ἄν ἡ διοίκησίς σου εἴνε θλίψεων πλήρης καὶ ἐμποδίων πρὸς πᾶσαν ἐξωτερικὴν μεταρρύθμισιν, τότε, ὁμοίως τῷ Θεοδώρῳ τῷ Στουδίτῃ, ὡς ἐκούσιος μάρτυς, θὰ πλουτίσῃς τὸ πνεῦμα ἡμῶν διὰ τοῦ παραδείγματος θαρραλέας ὁμολογίας καὶ ἐπὶ μακρὸν θὰ πληθύνῃς ἐν τοῖς ἀνθρώποις τὴν εἰς Χριστὸν ἐλπίδα καὶ τὴν καταφρόνησιν τῶν ἐξωτερικῶν ἀγαθῶν.

Ἄς δοξάζηται ἐν σοὶ καὶ ἡ ἐλληνικὴ ἐθνικότης καὶ ἄς πληθύνῃται ἐν αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς ἐν τοῖς λοιποῖς ὀρθοδόξοις ἔθνεσι τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα τοῦ χριστιανικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ, οὐχὶ δὲ ἐξωτερικοῦ καὶ δικανικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ἄς χαρίζηται αὕτη καὶ πάλιν τοῖς διαφόροις ἔθνεσι κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου, ἐλεγκτὰς τοῦ ψεύδους, διδασκάλους τοῦ τῆς νηστείας ἀγῶνος. Ἐν τούτῳ τῷ εὐγενεῖ καὶ μετ' αὐταπαρνησίας

πρωτείω ἃς γνωρίζεται ἡ δύναμις αὐτῆς, ἀντὶ τῶν πολιτικῶν ραδιουργιῶν, αἵτινες δυστυχῶς κατέλαβον τὰς ὀρθοδόξους ἐθνότητας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐξομολώσασαι τὴν κληρονομίαν τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς αἰρετικούς τῆς Δύσεως, οἵτινες, ἐνῶ τοσοῦτον ὁμιλοῦσι περὶ φιλάνθρωπίας, ἐκδηλοῦσιν ἀπλῶς κτηνώδη πάλιν διὰ τὸν πλοῦτον τοῦ κόσμου καὶ δίψαν τῶν ἡδονῶν. Τὴν λυπηρὰν ταύτην σῆψιν θὰ ἐκμηδενίσῃς σὺ, ὡς ἱατρὸς τοῦ ἐξασθενήσαντος ἔθνους, μέγας Μωϋσῆς· σὺ θὰ μετατρέψῃς τὴν ἀμύλλαν ἡμῶν εἰς τοῦτο μόνον, εἰς τὴν ἀπόκτησιν δηλαδὴ τοῦ Χριστοῦ, οὗ ἡ χάρις ἐνεχαράχθη ἐπὶ τῆς ὁσίας σου μορφῆς. Εἰς πάντας τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς θὰ ὑπομνήσῃς διὰ σεαυτοῦ, διὰ τοῦ ἱσαποστολικοῦ βίου σου καὶ τοῦ κεραυνοβόλου λόγου σου, ὅτι εἴμεθα πρῶτιστα πάντων υἱοὶ τῆς οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, νήματα τοῦ ἀρράβου χιτῶνος τοῦ Χριστοῦ, μέλη τοῦ ἀγνωστάτου σώματος αὐτοῦ.

Θλιβεροὶ οἱ χρόνοι ἡμῶν· ἐπληθύνθησαν τὰ πάθη, ἐσκοτίσθη ἡ πίστις. Ἀλλ' οὐδὲν σκότος δύναται νὰ παρεμποδίσῃ τὸν καίοντα λαμπτήρα καὶ οὐδεμία καιρικὴ πλάνη δύναται νὰ παρακωλύσῃ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως τῆς χάριτος, ἣν ἐκτίσατο ὁ ἀθλητὴς τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς νηστείας. Θὰ δοξάσῃς καὶ πάλιν τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν καὶ θὰ ἐπαναφέρῃς τοὺς χρόνους τῶν συνόδων, τοὺς χρόνους τῶν θαυμάτων, τοὺς χρόνους τῆς λήθης ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐπιγείων φραγμῶν, τοὺς χρόνους τῆς κοινῆς αὐτῶν ἐνότητος ἐν τῇ οἰκουμενικῇ Ἐκκλησίᾳ. Διὰ τοῦ πνεύματός μου ἀκούω αὖς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλης ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντος, Ἀλληλούϊα· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν· ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ» (Ἀποκ. 19, 1).

Εἴθε αἱ εὐχαί σου νὰ ἐπιτελέσωσι τοῦτο. Παρὰ δὲ τοῦ δούλου σου δέξαι τὸ ὄπλον τοῦτο τῆς προσευχῆς τὸ καλούμενον μάχαιραν τοῦ πνεύματος

**Ὁ ταπεινὸς Ἀντώνιος, ἐλέω Θεοῦ
ἐπίσκοπος Οὐφας καὶ Μενζελίνου.**

Β'.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛ. ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΤΗΣ
ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΣ ΜΟΣΧΑΣ.

**Μακαριώτατε,
Θειότατε, Θεοχαρίτωτε, Παναγιώτατε
Ἀρχὼν καὶ Δέσποτα, Οἰκουμενικὴ
Πατριάρχᾳ Ἰωακείμ Γ'.**

Πρὸς ταῖς ἀπανταχόθεν τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου πεμπομέναις πολυαρίθμοις προσαγορεύσεις παρακαλῶ δέξασθαι καὶ τὴν ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου ἐπὶ τῇ τῷ δεύτερον εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τῆς Μ. Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀναρρήσει.

Πρὸς τοῦτο ἐποτρύνουσί με τὰ αἰσθήματα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς εὐλαβείας, ὧν πεπλήρωται ἡ ψυχὴ μου, ἀφ' οὗ χρόνου νύτῃχνα, κατὰ τὴν τὸ παρελθὸν θέρος ἐν Ἀθῶν διατριβῇ μου, τυχεῖν τῆς προσωπικῆς γνωριμίας Σου, Παναγιώτατε Δέσποτα, καὶ συλλειτουργῆσαι Σοι κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Σκῆτης.

Ἀπὸ τοῦ χρόνου ἐκείνου πρὸ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν μου παρίσταται ἡ ἐνθους μεγαλοπρεπὴς ὄψις Σου, ἡ ἀπαυγάζουσα τὸ θεῖον ἐκεῖνο τοῦ Χριστοῦ πνεῦμα, οὗτινος ἐν τῷ δυνατῷ μέτρῳ πληροῦται πᾶσα ἡ ὑπαρξίς Σου. Ὑπὸ τῆς θείας ταύτης ἐμπνεόμενος δυνάμει ἀφιέρωσας Σαυτὸν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας, τῷ μεγαλείῳ τοῦ Σοῦ πνεύματος ἀναμνησκῶν τοὺς μεγάλους οἰκουμενικοὺς διδασκάλους Βασιλείον τὸν Μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον. Ὡς ἐκεῖνοι καὶ ἡ Σὴ καρποφόρος δρᾶσις ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῆς προσέκοψε κωλύμασιν, ἅπερ δ' ὅμως οὐδαμῶς ἐκλόμισαν τὴν ἰσχὺν τοῦ Σοῦ πνεύματος, οὕτω δὲ πολεμούμενος, ἀλλ' οὐχ ἡττώμενος, καταφρονήσας τῶν τιμῶν τοῦ κόσμου, κατόκησας τὴν τοῦ Ἀθῶν ἔρημον. Καταλιπὼν τὴν ἐφήμερον δόξαν διὰ μεγάλων ἀγώνων, ἔργων προσευχῆς, νηστειῶν καὶ ἀγρυπνιῶν ἐγένου αὐτόθι τὸ ἀγλαΐσμα τῶν ἐν Ἀθῶν μοναχῶν, τὸ καταφύγιον καὶ τὸ ἔρεισμα οὐ μόνον πολλῶν μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἐπὶ συμβουλῇ καὶ νοουθεσίᾳ πλησιαζόντων Σοι. Φυγὼν τὸν κόσμον οὐκ ἐβλεψας εἰς τὰ ὀπίσω, ἀλλ' ἐπὶ τὰ πρόσω πρὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ κατευθύνων τὰ βήματα τῆς ἀσκήσεώς Σου. Ἀλλ' ὥς οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὁροῦς κειμένη, οὕτως οὐκ ἐκρύβης

ἀπὸ τῶν ὁμμάτων τῶν τέκνων τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Ταῦτα εὖρόν Σε καὶ ἐκεῖ, ἐν τῇ ἐρήμῳ εἰς τὸ γενέσθαι Σε αὐτοῖς διδάσκαλον πίστεως καὶ ὁδηγὸν ἀσφαλῆ ἐν τῇ ὁδῷ τῆς σωτηρίας. Καὶ Σὺ ὡς ὁ μέγας Χρυσόστομος, ὑποτασσόμενος τῷ τοῦ Κυρίου θελήματι ἐν ὀνόματι τῆς πρὸς τὸ διψῶν ἰδεῖν Σε ποιμνιον ἀγάπης καταλείπεις τὴν ἐρημον καὶ πορεύῃ ἀναληψόμενος αὐθις τοὺς οἴακας τῆς διοικήσεως τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Γινώσκων ὅτι οὐκ ἀναμένονσί Σε τιμαὶ ἀλλὰ πόνοι καὶ θλίψεις, ὧν κατὰ τὸν παρόντα χρόνον, χρόνον καταπονήσεως τῆς πίστεως καὶ τῆς ἠθικῆς, πλῆθος μέγα λαγχάνει τοῖς λειτουργοῖς τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἐκ τοῦ στόματός Σου ἀκούονται ἡμῖν οἱ ἀκόλουθοι λόγοι τοῦ μεγάλου Χρυσοστόμου ἐν παρομοίᾳ ρηθέντες περιπτώσει: Πολλὰ τὰ κύματα καὶ ἰσχυρὰ ἡ καταιγὶς, ἀλλ' οὐ δεδοίκαμεν τὴν κατάδυσιν, ἰστάμεθα γὰρ ἐπὶ τῆς πέτρας. Ταραπτόμεθα ἡ θάλασσα, καθελεῖν τὴν πέτραν αὕτη οὐ δύναται. Ὑψούσθωσαν τὰ κύματα, καταδύσαι τὴν ὀλκάδα τοῦ Ἰησοῦ οὐ δύναται . . . Ὁ Χριστὸς μετ' ἐμοῦ τίνα φοβηθήσομαι; Καὶ ἂν τὰ κύματα ὑψωθῶσιν ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἂν ἡ μανία τῶν ἀρχόντων, πᾶν τοῦτο ἐμοὶ ἀράχνιον. **Εἰ μὴ ἐπεῖχέ με ἡ πρὸς Ὑμᾶς ἀγάπη μου** οὐκ ἂν ἡρνούμην πορευθῆναι ὅποιοιδήποτε τήμερον. Ἀεὶ λέγω **Κύριε γεννηθῆτω τὸ θέλημά Σου** (Ματθ. VIII 10), οὐχ ὃ θέλει οὗτος ἢ ἐκεῖνος, ἀλλ' ὃ,τι Σὺ. Σὺ τὸ ἐμὸν στήριγμα, ἡ ἀκλόνητος πέτρα, τὸ ἀπροσμάχητον κραταίωμα. Ὡς τῷ Θεῷ φίλον, οὕτω γενέσθω. Εἰ δὲ οὗτος βούλεται εἶναί με ἐνταῦθα, χάριν οἶδα αὐτῷ. Ἐπὶ παντὶ αὐτῷ εὐχαριστῶ, ὃ ἂν αὐτῷ ἀρέσκη (Τιμ. 37).

Φυλάττοι δὲ ὁ Κύριος τῶν αἰώνων τὴν πολυκαρπὸν ζωὴν Σου ἐπὶ πολλὰ πολλὰ ἔτη. Αὐξάνοι Κύριος τὴν θεοχάρωτον ἰσχύϊν Σου, ὅπως ἀγάγῃς τὴν πιστευθεῖσαν ναῦν τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἡρεμον καὶ γαλήνιον λιμένα καὶ ἀποκαταστήσῃς ἐν τῷ ποιμνίῳ Σου τὴν εἰρήνην καὶ τὴν τάξιν.

Ἐξαιτούμαι τὰς ἀγίας Σου εὐχὰς ἐπ' ἐμὲ τὸν ἀνάξιον καὶ τὴν πιστευθεῖσάν μοι ἀνωτέραν Θεολογικὴν Σχολήν.

Ὁ ταπεινὸς **ΑΡΣΕΝΙΟΣ**

ἐλέφ Θεοῦ ἐπίσκοπος Βολοκολάμης, βικάριος τῆς μητροπόλεως Μόσχας καὶ Πρύτανις τῆς αὐτόθι Θεολογικῆς Ἀκαδημείας.

Γ'.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΚΕΡΑΜΕΩΣ
ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝ. ΘΡΟΝΟΥ

Παναγιώτατε καὶ δοξώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν Μεγάλην Ἀγιωσύνην προσκυνῶ καὶ τὴν ὁσίαν Αὐτῆς δεξιὰν ἐν πνεύματι κατασπάζομαι, δεόμενος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ὁκέπειν καὶ διατηρεῖν Αὐτὴν ἀνοδόν, ἁ. λυπον, μακρόδιον καὶ διηνεκῶς εὐημεροῦσαν.

Πρὸ ἡμερῶν τινων ἐκ βραχείας ἐπιστρέψας ἐκδρομῆς εὖρον οἶκοι δύο σεπτὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγάλης Ἀγιωσύνης ἀπροσδόκητα γράμματα, δι' ὧν αὐθορμήτῳ βουλήσει Αὐτῆς καὶ γνώμῃ τῆς ἱερᾶς Συνόδου κοινῇ περιβάλλομαι τῷ μεγάλῳ τοῦ ὑπομνηματογράφου ὁφθικῷ τοῦ ἀγιωτάτου ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀποστολικοῦ τε καὶ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Τούτων μὲν οὖν τῶν γραμμάτων ἡ παραυτὰ σύντονος ἀνάγνωσις εἰκότως ἐξ αἰδημοσύνης στενοχωρία τινὶ περιέσφινγέ με· ἐγὼ γὰρ οὐδὲν οὐδέποτε βριβεύσεως ἄξιον εὕρισκον ἐν ἑμαυτῷ, ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἥκαζον ἄχρις αὐτοῦ τούτου τοῦ Θρόνου τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος γνωσθῆναι σὺν εὐμενείᾳ τὰ εὐτελῆ πονήματα, ἃ τριακονταετοῦς πού βίου περιόδου ἀλγεινῇ παρηγορίας ἢ ἀναψυχῆς ἰδίας ἔνεκεν, ἔξω δὲ καὶ πάσης ἀξιώσεως, ἀναπαρήγαγεν ἐκ συνεχῶν τινων μελετῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ νῦν ταῦτα καὶ στέφεται λαμπρῶς καὶ λόγοις ἐγκωμιάζεται βαθυνόις ὑπ' ἀνδρὸς τὰ βάθη τῆς διανοίας ἐνὸς ἐκάστου διαγινώσκειν εἰδότος, ἀνδρὸς δὲ μάλιστα τὴν Οἰκουμενικὴν τῆς Ἐκκλησίας Καθέδραν ἐκ θείας κατέχοντος κλήσεως, ἀναγκαίως τὸν αὐτοσυνειδητὸν ἔλυσσα τῆς στενοχωρίας δεσμὸν καὶ πρὸς χαρὰς ἑμαυτὸν πλήμυραν ἔτρεψα, εἰς μνήμην οὕτως ἀνακαλέσας τὸν εἰπόντα «εἰς τοῦτο καὶ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἡλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι», τῷ εὐαγγελισμένῳ καὶ τὸ «ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται». Ἐκ τούτου γοῦν, Ἀγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, τὴν Ὑμετέραν Εὐεργετήριον ἐν μεμβράναις Πράξιν εὐλαβῶς ὥσπερ ἡγιασμένην ἡσπάρθην εἰκόνα· ἀνεῦρον γὰρ ἐν αὐτῇ Πατρός εὐνουστάτου μεγάλην ἐπιείκειαν, εὐαγγελικῆς πραότητος εἰκόνα καὶ ψυχῆς γενναίας παράστασιν, δυναμένην, ὡς πέποιθα, γείναϊόν τι θάρρος ἐμβάλλειν τοῖς βουλομένοις περὶ τὰ μὴ ρέοντα

τοῦ ἐπὶ γῆς ἡμῶν ἀσχολεῖσθαι προσκαίρου βίου. Διὸ καὶ περιθωρακίσας ἑμᾶν τὰς οὕτω περιφανῶς ἐγκεχαράγμεναις ἐνθέρμοις εὐχαῖς τε καὶ εὐλογίαις καὶ χάρισι τῆς Ὑμετέρας Πατρότητας ὑπῆκουσα κεχαρημένος τῷ θεῷ Αὐτῆς ἐπιτάγματι, καὶ δεξιόμενος λοιπὸν εὐγνωμόνως τὸ μέγα καὶ τιμωτάτον ἐκεῖνο πατριαρχικὸν ὀφφίκιον, χάριτας σήμερον ὅτι πλείωτας ἐκ μέσης ὁμολογῶ ψυχῆς τῇ ἀγιωτάτῃ θεολέκτῳ Συνόδῳ καὶ τῇ Μεγάλῃ Ὑμῶν Ἀγιωσύνῃ, τοῦ δὲ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δεόμεναι κομιστὴν ἐκείνου ἄξιον ἀναδεικνύειν με διαπαντός. Εἰς δὲ πρόχειρον τῆς ἐμῆς εὐχαριστίας ἀποδείξιν ἐξαποστέλλω σὺν τούτῳ τῷ ταπεινῷ γράμματι δεσμίδας τινὰς βιβλίων, ἅπερ, εἰ καὶ μικρὰ καὶ πάσης ἐστερνημένα ἀρετῆς, θερμῶς ἱκετεύω τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα εὐμενῶς προσδέξασθαι διὰ τὴν ἰδίαν τοῦ Θρόνου Αὐτῆς βιβλιοθήκην· ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ μεγαθύμως δεδωρημένον ὀφφίκιον ἀναγκάζει τὸν λαβόντα μὴ τοῖς προτέροις ἀρκεῖσθαι πόνοις, ἀλλὰ καὶ νέους τῷ δόντι προσάγειν εἰς δόλωσιν τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ ὑπακοῆς, καθηκόντως ἀπαρχὴν τινὰ τούτων μικρὰν ἀποστέλλω σήμερον εἰς τὴν Ὑμετέραν Πατρότητα, δι' ἐλπίδος ὧν ὅτι καὶ λίαν οὔσα εὐτελής γενήσεται παρ' Αὐτῇ δεκτὴ εἰς ἀπλὴν γνωριμίαν παλαιῶν τινῶν ἐμμούσων ἱερολογίων.

Ὁ τῆς Ὑμετέρας Μεγάλης Ἀγιωσύνης
πρόθυμος ἐν Χριστῷ δοῦλος
καὶ υἱὸς εὐγνωμονέστατος

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΕΡΑΜΕΥΣ

Ἐν Περουπόλει, 28ῃ Αὐγούστου 1901.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΤΟΥ ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΝΟ-
ΝΙΣΜΩΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΚΑΙ Ο
ΓΕΡΟΝΤΙΣΜΟΣ

Τὸ ὀρθόδοξον Πατριαρχεῖον ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ἐκ-
κτητο τὸ δικαίωμα τοῦ ἔχειν παρὰ τῇ ὑψηλῇ Πύλῃ
πράκτορας (καπουκεχαγιάδες) χριστιανούς, κατὰ τὸ
διεθνὲς δίκαιον ἠσφαλισμένους, καὶ τοῦ ἀναφέρεισθαι
εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ πάσης ὑποθέσεως διὰ τοῦ
ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τὸ δικαίωμα «μεσο-
λαβήσεως καὶ παραστάσεως ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ
τοῦ ὀρθοδόξου ρωμαϊκοῦ ἔθνους». Καὶ ὁ μὲν πρῶτος

ὁρος ἀνεφέρετο εἰς τὰς ἰδιαιτέρας τοῦ Πατριαρχείου
πρὸς τὴν Πύλιν περιστάσεις καὶ σχέσεις, ὁ δὲ δεύτε-
ρος ὁ περὶ μεσολαβήσεως καὶ παραστάσεως ἐφηρμοζέτο
διὰ τοῦ δικαίωματος, ὅπερ εἶχεν ἡδὴ τὸ Πατριαρχεῖον
νὰ ἀπαιτῇ τὴν ἀκριδῇ ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν διατάξεων
ὅσαι, διὰ τῆς συνθήκης, ἦτοι τοῦ βερατίου τοῦ Πα-
τριαρχικοῦ ἀξιώματος καὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ,
ἀπέδιδαν ὑποχρεωτικὰ ὡς πρὸς τὴν ὑποσχεθεῖσαν
ταῦτα ὑψηλὴν Πύλιν.

Τῷ 1741 ἐπιμελεῖα τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας
Γερασίου «ἐζητήθη ἡ ἐκδοσις χάτι-σεριφίου διατά-
»τοντος ἵνα μὴ γίνηται τις Πατριάρχης, ἂν δὲν ἐρωτηθῇ
»ἡ κατάστασις του καὶ δὲν δώσῃ καλὴν μαρτυρίαν
»διὰ τὸν βίον καὶ τὴν διαγωγὴν του οἱ πέντε ἀρχιερεῖς,
» Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας καὶ Χαλ-
»κηδόνος»· ἀλλὰ τότε τοῦτο οὐκ ἐπετεύχθη.

Τῷ 1763 ὁ ἀοιδίμος Σαμουὴλ ὁ Χαντζερῆς, υἱὸς
τοῦ Μπαῶ Γκιαννάκη, ἀπὸ μητροπολίτου Δέρκων ἀνα-
βάς εἰς τὸν οἰκουμένικόν Πατριαρχικὸν Θρόνον (1763
—68 καὶ 1773—74) καὶ εὐρὼν τὸ διοικητικὸν τοῦ
Πατριαρχείου σύστημα ἐλαττωματικόν, ἔσχε τὴν πρω-
τοδουλίαν τοῦ ἐπενεγκεῖν εἰς αὐτὸ ἀνάλογον τῇ ἀνάγ-
κῃ καὶ ταῖς περιστάσεσι τροποποιήσιν καὶ σχετικὴν
τινα θεραπείαν.

Καὶ δὴ αἰτησάμενος παρὰ τῆς ὑψηλῆς Κυβερνή-
σεως «ἐλαβεν αὐτοκρατορικὸν χάτι-σεριφὶ διατάττον
»ὅπως ἡ σφραγὶς τοῦ Πατριαρχείου διαιεσθῇ εἰς τέσσα-
»ρα τμήματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἓν νὰ κατέχῃ ὁ Πατριάρ-
»χης, τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἄλλοι τρεῖς ἀρχιερεῖς τῶν ἐγ-
»κρίτων· καὶ τοῦτο ἵνα μὴ δύνηται πλέον ποτὲ νὰ
»σφραγίσῃ κανὲν ἀρξὶ ὁ Πατριάρχης διὰ ὑποθέσιν τινα
»ἐκκλησιαστικὴν ἢ πολιτικὴν τοῦ Γένους, ἀνευ εἰδή-
»σεως καὶ συγκαταθέσεως τῆς Συνόδου καὶ νὰ μὴ δύ-
»νηται ἢ νὰ προιδάσῃ τινὰ εἰς μητροπόλιν, ἢ νὰ
»στελῇ τινὰ τῶν ἀρχιερέων εἰς τὴν ἐπαρχίαν του χω-
»εῖς κοινὴν γνώμην καὶ συνοδικὴν ἀπόφασιν».

Ἐκτοτε πρὸς διοίκησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ
ἐθνικῶν ὑποθέσεων ἀπαντῶμεν δώδεκα μὲν λαϊκὰ μέλη
ἐκ τῶν μᾶλλον εὐπολῆπτων ὁμογενῶν, σταθερῶν κα-
τοίκων Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἰδίως Φαναριωτῶν,
συγκροτοῦντα τὴν λεγομένην Ἐπιτροπὴν τοῦ Κοινοῦ·
τούς δὲ μητροπολίτας Ἐφέσου, Ἡρακλείας, Κυζίκου,
Νικομηδείας, Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων σταθερὰ μέλη
τῆς ἱερᾶς Συνόδου διαρκῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει δια-
μένοντας καὶ συνεργαζομένους μετὰ τοῦ Πατριάρχου
ἐν πάσαις ταῖς ὑποθέσεσι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γέ-
νους, ἐπιφυλαχθέντος αὐτοῖς τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ
δικαιώματος τοῦ ἀπέρχεσθαι ἐξθ' ὅτε εἰς τὰς ἐπαρχίας
αὐτῶν πρὸς πνευματικὴν ἐπίσκεψιν τῶν χριστιανῶν
καὶ ἐπανέρχεσθαι εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ προη-
γουμένην ἀδειαν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς ἱεροὺς
κανόνας.

Εἰς τοὺς εἰρημένους ἀρχιερεῖς, δεδασμιωτάτους

Γέροντας προσαγορευομένους τιμητικῶς (ἢ προσαγορευομένους ἐπεξετάθη βαθμὴν εἰς πάντας τοὺς δώδεκα πρωτοθρόνους ἱεράρχας, Γέροντας προσαγορευομένους εἰς τὸ μετέπειτα χάριν τιμῆς), ἀνετέθη ἡ φιλάδελφος μέριμνα τοῦ νὰ ἐφορεύωσι διὰ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους καὶ ἐπιμελῶνται τὰς τούτων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν ὑποθέσεις, συνεννοούμενοι περὶ πάντων τούτων μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τῇ δὲ ἐπιτροπῇ τοῦ Κοινοῦ ἀνετέθη ἡ φροντίς καὶ ἐπιμέλεια τῶν ὑλικῶν ἐθνικῶν ὑποθέσεων, οἷον ἡ διοίκησις τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν καὶ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Καθιδρυμάτων τοῦ τε ἀγιάσματος τῆς Παναγίας τοῦ Βαλουκλῆ καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν συνοδικῶν ἁγίων Γερόνων, δις τοῦ μηνὸς ἡ ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος κατὰ τὴν ἀνάγκην εἰς κοινὴν μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς συνεδριάσιν συνερχομένων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Κοινοῦ.

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος διατηροῦσα τὴν ἐπίσημον σφραγίδα ἐχοῦσα ταύτην ἐν τῇ μετὰ τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως ἐπισήμῳ ἀλληλογραφίᾳ τοῦ Πατριαρχείου, καὶ ἰδίως ὁσάκις ἐξητεῖτο διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν (τοῦ τότε βεῖκτιζῆ ἐφένδην) τὴν ἐκδοσὶν ὑψηλοῦ αυτοκρατορικοῦ βερατίου μετὰ τοῦ συνήθως συνοδεύοντος αὐτὸ Ζάπτ-ἐμρί, ὑπὲρ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τοῦ διορισμοῦ τούτου ἡ ἐκείνου τοῦ ἀρτίως ὑπὸ τοῦ συνόλου τῶν μητροπολιτῶν τῆς συνόδου ἐκλεγέντος μητροπολίτου, ἡ τὴν ἐκδοσὶν μόνου Ζάπτ-ἐμρί ὑπὲρ τούτου ἡ ἐκείνου τοῦ ἐκλεγέντος διὰ τὴν δεῖνα ἐπισκοπὴν, τὴν ὑποκειμένην εἰς τὸν δεῖνα ἡ δεῖνα μητροπολίτην· τοῦθ' ὅπερ ὑψηλὸν ἐπίσημον ἔγγραφον (Ζάπτ-ἐμρί) ἐνδεσνησμένον τῷ αυτοκρατορικῷ ἐν συμπλέγματι μονογράμματι (τουγρά) ἦν κατ' ἐννοίαν ὁμοιον σχεδὸν τῷ ὑψηλῷ βερατίῳ τοῦ οἰκείου μητροπολίτου.

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῶν ἁγίων Γερόνων ἐφρόντιζε φιλοτίμως νὰ ἀνακουφίσῃ τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην ἐν ὑποθέσει σπουδαίᾳ, καθ' ἃς ἐξητεῖτο διὰ πατριαρχικοῦ τακρίτου ἡ ἀρωγὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἂν ὑπ' αὐτῆς ἀνεβάλλετο, εἴτε οἰκοθεν, εἴτε ἐξ ἀντιπράξεως τρίτου, τὸ ὅτι ἕκαστος τῶν Γερόνων προσέτρεχεν εἰς τὸν οἰκεῖον φίλον ἐκ τῶν μεγιστάνων τοῦ κράτους καὶ ἐξελιπάρει, ἐντὸς τοῦ δικαίου, τὴν μεσολάβησιν αὐτοῦ καὶ λυσιτελεῖ ἐνέργειαν, τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐκολώτερον ἐπραγματοποιεῖτο πᾶσα αἵτησις τοῦ Πατριαρχείου.

Οἱ σεβάσμιοι Γέροντες ἐγκαίρως κατὰ τὰς ἐποχὰς συνερχόμενοι διένεμον εἰς τὴν ὁλομέλειαν τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τὸ ποσὸν τῶν ἐτησίων ζητομοιρίων (ἐκ γρ. 75 χιλ.) ἀντὶ τῶν ἀρχαίων ζητειῶν, τὸ ποσὸν τῶν ἀρχιερατικῶν συνδρομῶν πρὸς τὴν ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν (ἐκ γρ. 250 χιλ.), εἰ δὲ καὶ ἐν πάσῃ νέᾳ πατριαρχείᾳ τὸ ποσὸν, ὅπερ προσεφέρετο τῷ νέῳ Πατριάρχῃ ἐφ' ἡμέρᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Πατριαρχικὸν φιλότιμον» (ἐκ

γρ. 82 χιλ.), προσδιορίζοντες τὰ ὑφ' ἐκάστου ἀρχιερέως πληρωθησόμενα χρήματα ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως καὶ τῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

Ἡ συνέλευσις τῶν ἁγίων συνοδικῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ εἶχεν ἰδιαιτέραν σφραγίδα τριμερῇ φέρουσαν κεχαραγμένα ἐπ' αὐτῆς κεφαλαῖα τὰ στοιχεῖα $\begin{matrix} \text{Κ} & \text{Ω} \\ \text{Δ} & \text{Ξ} \end{matrix}$ (Κώδης) καὶ τὰ μὲν δύο τμήματα κατεῖχον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ λαϊκοὶ ἀνὰ ἓν, τὸ δὲ τρίτον τὸ συνδέον αὐτὰ μετὰ τῆς λαβίδος ὁ γραμματεὺς τοῦ Κοινοῦ.

Ὅσάκις δι' ἐθνικὰς ἀνάγκας ἐδανείζετο τὸ Κοινὸν (τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον) χρήματα ἐπεδίδετο τῷ δανειστῇ χρεωστικὸν ὁμολόγον, ὅπερ ὑπέγραφεν ὁ Πατριάρχης ὑποσχόμενος τὴν ἔγκαιρον πληρωμὴν τῶν χρημάτων καὶ ἐν αὐτῷ ἐγγυηταὶ μόνον ὑπεγράφεον οἱ ἀρχιερεῖς· εἰς τὰς τοιαύτας χρεωστικὰς ὁμολογίας ἐτίθετο καὶ ἡ εἰρημένη σφραγὶς τοῦ Κώδικος τοῦ Κοινοῦ, ἥτις ἀπαρβαλλάκτως ἐτίθετο καὶ ἐν ταῖς αὐλακαῖς ὁμολογίαις τῶν ἀρχιερέων, ἃς ἐξέδιδον οὗτοι διὰ τὰ αὐλικά χρέη τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν. Κατὰ πᾶν ἔτος ἐν ὁρισμένῃ ἐποχῇ ὁ Γραμματεὺς τοῦ Κοινοῦ μετὰ τοῦ διαχειριζομένου τὸ Ταμεῖον, ἐνὸς ἐκ τῶν Γερόνων ὄντος πάντοτε, κλείοντες τοὺς ἐτησίους λογαριασμοὺς τοῦ Κοινοῦ διένεμον εἰς τὰ κληρικὰ καὶ λαϊκὰ μέλη τῆς συνελεύσεως ἐκ τοῦ προτέρου ἀνὰ ἓν ἀντίγραφον τοῦ γενικοῦ ἰσολογισμοῦ ἐν περιλήψει μὲν, ἀλλ' εὐκρινῶς δεικνυομένων ἐν αὐτῷ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἐκάστου κλάδου, πρὸς μελέτην αὐτῶν· ἐν ἡμέρᾳ δὲ τακτῇ συνερχόμενα ἅπαντα τὰ μέλη ἐν συνεδριάσει εἰς τὴν αἰθούσαν τοῦ Κοινοῦ (ἐνθα νῦν συνεδριάζει τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον), μετὰ ἀκριδοῦς ἐξέτασιν καὶ παραβολὴν τοῦ ἐν λόγῳ συνοπτικοῦ ἰσολογισμοῦ μὲ τὰς ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις πηγὰς τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων ὑπέγραφον ἅπαντα τὰ μέλη τὸ τοιοῦτον γενικὸν ἀπολογισμὸν κατεστρωμένον ὄντα ἐκ τοῦ προτέρου ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ Κώδικι.

Οἱ δώδεκα πρωτοθρόνοι μητροπολίται, ὁσάκις συνέπιπτε νὰ ἱεουργήσωσιν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναφ, ἴσταντο ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, οἱ δὲ λοιποὶ ἀρχιερεῖς ἐν τοιαύταις ἱεροπραξίαις ἴσταντο ἐπὶ τοῦ παραθρόνου (Γετέκ)· οἱ Γέροντες ὁδεύοντες ἐχρῶντο βακτηρίαις· τοῦτο γὰρ ἀρχαῖοτατον ἔθος. Τοῦ ἱεροῦ φωτίου ἐμφανισθέντος ἐνώπιον τῆς καταδικασάσης αὐτὸν πονηρᾶς συνόδου, ἐν ᾗ παρεκάθηντο καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ πάπα Ρώμης, καὶ στηριζομένου ἐφ' ἧς ἐκράτει βακτηρίας, ἀφῆρόθη αὕτη ἀπ' αὐτοῦ, ἐντολὴ τοῦ παπικοῦ ἀντιπροσώπου, μὴ ἀνεχθέντος βλέπειν ἐνώπιον αὐτοῦ τὸν ἅγιον δῆθεν μεγαλοπρεποῦντα τῇ χρήσει τῆς βακτηρίας. Κατ' ἀρχαῖον ἔθος ἐν τῇ ἐπετείᾳ ὀνοματικῇ ἐορτῇ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀνοδὸν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν συγχωροστικῶν ὁσάντων ἁγίων Γερόνων καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων κα

μετ' ἀνάπαυσιν αὐτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συνοδικοῦ, προσερχόμενοι ἀμφότεροι οἱ χοροὶ τῶν ἱεροψαλτῶν τοῦ ναοῦ καὶ ἰστάμενοι μετὰ σεβασμοῦ ἐσώθεν τῆς θύρας ἔψαλλον ἑμμελῶς ὕμνον τινὰ κατάλληλον τῇ ἐορτῇ ἐκ τοῦ προτέρου μελοποιηθέντα ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ ἢ καλλιφωνικόν τινα εἰρμόν, εἴτα ἀσπαζόμενοι τὴν δεξιὰν τῆς Παναγιότητος τοῦ ἀρχιερέως.

Τῇ παραμονῇ τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ τοῦ νέου σωτηρίου ἔτους μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ μεγάλου ἐσπερινοῦ καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀνοδὸν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν συγχωροσταντῶν Αὐτῇ ἱεραρχῶν καὶ μετὰ τὰς συνήθεις φιλοφρονήσεις καὶ ἐπευχὰς προσερχόμενοι πάντες κατὰ σειράν ἡσπάζοντο τὴν δεξιὰν τῆς Α. Παναγιότητος. Αὕτη δὲ προσέφερεν ἰδιοχείρως ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἀνὰ δύο κόκκινα ρινώματα τῆς Εὐρώπης καὶ ἀνὰ ἓν μαῦρον καλεμκίον διὰ κασπαδί τοῦ καλυμμαυχίου τῆς κεφαλῆς. Οἱ σεβασμώτατοι ἄγιοι Γέροντες κατὰ τὰς μεγάλας θρησκευτικὰς ἡμῶν ἐορτὰς καὶ τὰς ἑαυτῶν ἐπετεῖους ὀνομαστικὰς, ὑπεδέχοντο τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπισήμους ἐπισκέπτας τῶν μετ' ἐνδείξεων ἑγκαρδίου ἀγάπης καὶ ἰδίως ὡς ἐξῆς: ἦτοι ἅμα ὡς ἐκαθέζετο ὁ τοιοῦτος ἐπισκέπτης ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ὑποδοχῆς, προσερχόμενοι οἱ διάκονοι τοῦ ἐορτάζοντος ἡπλώναν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ ἐπισκέπτου πολυτίμον σάλιον (μάλινον ὕψοςμα ἔχον τὰς ἄκρας κεντημένας) καὶ μετὰ τὴν προσφοράν τοῦ γλυκοῦ καὶ τοῦ καφέ, ἐθυμιάζον αὐτὸν δι' ἀργυροχρύσου θυμιατηρίου (πουχουρ δάν), καιομένων ἐν αὐτῷ εὐδύμων εἰδῶν, ὅλον ὀταγατζίου, χουρσίων καὶ ἑτέρων παραπλησίων ὑλῶν, ἐπιχέοντες ἅμα εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἀρωματωδὲς ροδόσταγμα, δι' ἐπὶ τούτῳ πολυτίμου δοχείου (γκιουλ-απ δάν).

Τοὺς σεβασμωτάτους Γέροντας ἀπερχομένους εἰς τὴν ἱερὰν ἐκκλησίαν ἢ εἰς ἐπισκέψεις συνώδευον οἱ διάκονοι αὐτῶν πάντοτε: εἰς δὲ τὰ Πατριαρχεῖα εἰσερχομένους, κατερχόμενοι προθύμως ὁ τε μέγας Ἀρχιδιάκονος, ὁ Δευτερεύων καὶ οἱ λοιποὶ πατριαρχικοὶ Διάκονοι, ἐλάμβανον μᾶλλον τιμῆς χάριν ἐκ τῆς μασχάλης καὶ ὑπεδοκῆθαι αὐτοὺς ἀνερχομένους τὰς ἀναβάθρας μέχρι τῶν αἰθουσῶν τῆς ὑποδοχῆς καὶ τῶν συνεδριάσεων τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Εἰθίζον οἱ ἀείμνηστοι ἄγιοι Γέροντες κατὰ τινὰς ἐπισήμους ἐορτὰς, ἢ ἐν τῇ ἐπετείᾳ τοῦ ὀνόματος αὐτῶν, προσφέρειν τραπέζας, προσκαλοῦντες τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ ἐκ τῶν συναδέλφων τῶν ἁγίων Γερόντων, οὓς ἂν ᾔθελον. Ἐν τῇ τραπέζῃ ὑπηρετοῦντο ὑπὸ τῶν Διακόνων ὀρθίως ἰσταμένων, οἵτινες ἐν ταῖς προπόσεσιν ὑπὲρ ὑγείας τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ δαιτυμόνος ἔψαλλον καλλιφωνικόν τινα εἰρμόν, καθ' ἣν ἐλάμβανον ἐντολὴν παρὰ τῶν ἑαυτῶν Γερόντων.

Τοῖς δώδεκα πρωτοθρόνοις μητροπολίταις ἐπιστέλλων ὁ Πατριάρχης ὑπεγράφετο «ἐν Χριστῷ ἀγαπῶ-

νός ἀδελφός», ἐν ᾧ πρὸς τοὺς λοιποὺς γράφων ὑπεγράφετο «ἐν Χριστῷ ἀδελφός» ἀνευ δηλονότι τῆς προσθήκης τῆς λέξεως «ἀγαπητός». Τὰς τοιαύτας δὲ διακρίσεις κατήργησεν ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Β' ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν ἐθνικῶν τοῦ Πατριαρχείου κανονισμῶν, ἐπιβαλλόντων γενικὴν ἀφομοίωσιν, τῷ 1862.

Πᾶς ἀρχιερεὺς διοριζόμενος εἰς ἐπαρχίαν ὤφειλε νὰ καταβάλῃ εἰς τὸ κοινὸν χρηματικὴν τινὰ ποσότητα ὑπὸ τὸ ὄνομα «φιλότιμον» προσδιοριζόμενον ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ ὡς ἐξῆς: Ἄμα τῷ διορισμῷ ἀρχιερέως εἰς ἐπαρχίαν συνήρχοντο οἱ ἄγιοι Γέροντες καὶ οἱ ἐντιμοὶ ἐπίτροποι τοῦ Κοινοῦ ἐν τῇ ὠρισμένῃ αἰθούσῃ, οἵτινες ἐκ πείρας ἔχοντες σχετικὰς τινὰς γνώσεις περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν ἀρχιερατικῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπαρχίας κυρίων καὶ τυχηρῶν, μετὰ συζήτησιν τινὰ προσδιώριζον τὴν χρηματικὴν ποσότητα, ἣν ὀφείλει ὁ ἀρχιερεὺς ἐκεῖνος νὰ καταβάλῃ εἰς τὸ ἐθνικὸν Ταμεῖον κατὰ τρεῖς δόσεις ἐντὸς διετίας ἐντόκως πρὸς δώδεκα τοῖς 0/10 τὸ ἔτος, συγχρόνως δὲ προσδιώριζον καὶ τὸν ἐτήσιον ἐκπεσμὸν χρεωλυτικῶς ἐκ τοῦ αὐλικοῦ χρέους τῆς ἐπαρχίας ἐκεῖνης.

Πᾶς ἀρχιερεὺς πρὸ τῆς ἀπελεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐπαρχίαν ὤφειλε νὰ ἐπαφῇ δεκάδας τινὰς ἐντύπων γραμματίων (βογιαζίων) αὐλικῶν ὁμολογιῶν ἀνοικτῶν, φερόντων τὴν μέγαν αὐτοῦ σφραγίδα καὶ ὑπογραφήν, ἵνα ἐχρησίσμευον τῷ ἑαυτοῦ Ἐφόρῳ Γέροντι πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ εὗρισκομένων τῇ ὑπογραφῇ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ ὁμολογιῶν τοῦ αὐλικοῦ χρέους τῆς ἐπαρχίας ἐκεῖνης, πάντοτε μέντοι ἐν γνώσει τῶν Γερόντων καὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ διὰ νόμου ἀποκλείοντος πᾶσαν κατάχρησιν καὶ ἀσφαλίζοντος τὸν ἐκδότην τῶν ἐν λόγῳ βεγιαζίων ἱεραρχῶν.

Ἐκλεγόμενου τινὸς καὶ ἀποκαθισταμένου εἰς ἐπαρχίαν, εἴτε ἐκ νέου, εἴτε ἐκ μεταθέσεως, ἐν ἀνάγκῃ αὐτοῦ χρηματικῇ, ὁ ἔφορος αὐτοῦ ὤφειλεν οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ δανείσῃ αὐτῷ χρήματα διὰ τὰς πρώτας ἐκκλησιαστικὰς δόσεις καὶ λοιπὰς συναφεῖς ἀνάγκας αὐτοῦ, ὅλον πρὸς πληρωμὴν τοῦ κανονικοῦ φιλοτίμου αὐτοῦ πρὸς τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην, ἀπόδοσιν τῆς πρώτης δόσεως ἦτοι τοῦ ἐνὸς τρίτου τοῦ φιλοτίμου αὐτοῦ εἰς τὸ ἐθνικὸν Ταμεῖον,

* Ὁ γράφων ταῦτα, εἰς Μητροπολίτην Βελεγράδων προχειρισθεὶς τῷ 1855, Φεβρουαρίου 27, προσέφερε ὡς πατριαρχικὸν φιλότιμον τῷ τότε Πατριάρχῃ Ἀνθίμῳ τῷ 5', ἡρόσια 60,000 εἰς δὲ τὸ ἐθνικὸν Ταμεῖον προσέφερε 48,000, ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἀνάλογα πρὸς τὰς προσόδους τῶν οἰκείων ἐπαρχιῶν ποσὰ κατέβαλον καὶ οἱ λοιποὶ Μητροπολίται, τῶν ἐπισκόπων προσπερόντων μὲν ἐπίσης εἰς τὸ ἐθνικὸν Ταμεῖον, ἀλλὰ καταβαλλόντων τὸ ἀνάλογον ἀρχιερατικὸν φιλότιμον τῷ οἰκείῳ αὐτῶν Μητροπολίτῃ.

πληρωμὴν τῶν φημιλιατικῶν τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, ἀγορὰν καὶ διανομὴν καθαδαντήρων καὶ καφφε-ζαχάρεων, ἀγορὰν καὶ κατασκευὴν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, ἔτι δὲ καὶ πρὸς προμήθειαν παντὸς εἶδους δώρων, ἅτινα, κατ' ἔθος ἀρχαῖον, ὤφειλε νὰ διανεῖμῃ ἐν τῇ νέρ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ τοῖς προκρίτοις χριστιανοῖς καὶ τοῖς πολιτικοῖς ἀρχουσι τοῦ τόπου καὶ ἄλλοις ἐκ τῶν σημαίνοντων.

Οἱ δανειζόμενοι ἀρχιερεῖς ἀπερχόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας ὤφειλον, ἵνα, ἐντὸς ὠρισμένου χρονικοῦ διαστήματος, ἐμδάσωσι τὰ τοιαῦτα χρέη τῶν πρὸς τοὺς οἰκείους ἐφόρους καὶ ἐξοφλήσωσιν αὐτὰ· τούτου δὲ μὴ γενομένου, ὤφειλον οἱ ἔφοροι αὐτῶν νὰ εἰδοποιήσωσιν ἐγκαίρως τὴν ἐκκλησίαν· αὕτη δὲ διὰ πατριαρχικῆς ἢ καὶ συνοδικῆς ἐπιστολῆς, κατὰ τὴν ἀνάγκην καὶ κατὰ τοὺς χαρακτῆρας τῶν τοιούτων ὀφειλετῶν, προέτρεπεν ἢ διέταττεν αὐτοὺς, ὥπως ἐμδάσωσι πρὸς τοὺς ἐφόρους αὐτῶν τὰ αὐτοῖς παρ' αὐτῶν ὀφειλόμενα χρήματα. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀμελείας ἀπεστέλλοντο ἐξαρχοὶ πρὸς αὐτοὺς, εἴτε ἐκ τῶν πλησιοχώρων αὐτοῖς ἀρχιερέων, εἴτε ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς εἰσπραξίν τῶν καθυστερουμένων χρημάτων. Οἱ ἐξαρχοὶ ἐλάμβανον πρὸς τοῖς ὁδοιπορικοῖς καὶ τὰ ἐξαρχικά αὐτῶν παρὰ τῶν ὀφειλετῶν ἀρχιερέων, ἔσθ' ὅτε δὲ ἐξ αὐτῶν τινες δύστροποι καὶ ἐπαύοντο καὶ ὑπερόριοι ἀπεστέλλοντο εἰς ἄγιον ὄρος καὶ τὰ Μετέωρα καὶ ἀλλαχοῦ. Οἱ ἔφοροι γέροντες ὤφειλον νὰ καταβάλλωσι διὰ μιᾶς τὰς ἐκκλησιαστικὰς δόσεις τῶν ἐφορευομένων ὑπ' αὐτῶν ἀρχιερέων ἐν ταῖς ὠρισμέναις ἐποχαῖς.

Ἐν περιπτώσει παύσεως ἀρχιερέως τινὸς ἢ ἐκκλησία συνῶδ' αὐτῷ ἐπὶ τούτῳ συνοδικῷ Τόμῳ μετὰ ἐξέλεγχιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ὀφειλομένων τῷ ἐφόρῳ αὐτοῦ ἐπέβαλλε ταῦτα τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ, εἰς ὃν παρεχωροῦντο ἐν καταστίχῳ πρὸς εἰσπραξίν δι' ἰδίον τοῦ λογαριασμὸν καὶ τὰ ἐκ τῆς ἐπαρχίας τυχόν καθυστερούμενα τῷ παυθέντι· ἐγένετο δὲ τοῦτο ἐν περιπτώσει ἀποδεδειγμένης ἀδυναμίας τοῦ ὀφειλέτου εἰς πληρωμὴν τῶν τοιούτων χρεῶν αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῇ περιπτώσει ἀποδιώσεως τοῦ ὀφειλόντος ἀρχιερέως ἐκποιουμένης τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἐκ τῶν χρημάτων κατὰ πρῶτον μὲν ἐπληρῶνοντο τὰ πρὸς τὸ ἐφορικὸν Ταμεῖον ὀφειλόμενα, ὡς προνομοῦχα, εἴτα δὲ τὰ πρὸς ἄλλους τυχόν ὑπὸ τοῦ θανόντος χρεωστούμενα· ἀλλ' ἐὰν τὰ τῆς πωληθείσης περιουσίας συναχθέντα χρήματα οὐκ ἐκάλυπτον τὰ τῷ ἐφόρῳ ὀφειλόμενα ἀπεζημιούτο οὗτος ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ Κοινοῦ εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ὁποίου περιήρχοντο τὰ τυχόν ἐκ τῆς ἐπαρχίας καθυστερούμενα τῷ ἀποθανόντι, ἅτινα ἐπεβάλλοντο τῷ διαδεξαμένῳ τὸν ἀποδιώσαντα ἱεράρχην, ἐπὶ ἐκπτώσει τοῦ ἐνὸς τρίτου ἢ τοῦ ἡμίσεος αὐτῶν λόγῳ κόπου καὶ ἐξόδων αὐτοῦ.

Ἐκαστος τῶν ἀρχιερέων ἦν ἐλεύθερος νὰ ἐκλέξῃ τὸν αὐτοῦ ἐφόρον, ἕνα ἐκ τῶν Γερόντων, εἰς ὃν ἀνέ-

θετε τὰς ἑαυτοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας του ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις.

Ἐκαστος τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχιερέων ἐν πάσῃ περιστάσει καὶ ἀνάγκῃ ἑαυτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας ἀναφερόμενος εἰς τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην καὶ ἐξαιτούμενος τὴν ἐκκλησιαστικὴν πρόνοιαν καὶ ἀντίληψιν, ἔγραφε ταυτόχρονως καὶ τῷ ἐφόρῳ αὐτοῦ περὶ τούτου, ὅστις, οὕτω καθιστάμενος ἐνήμερος, ἐπεδίωκε φιλαδέλφως καὶ μετὰ ζηλωτῆς μερίμνης τὴν κατ' εὐχὴν διεξαγωγὴν καὶ ἀποπεράτωσιν τῶν ὑποθέσεων καὶ ἀναγκῶν τοῦ ἐφορευομένου ὑπ' αὐτοῦ.

Τὸ ἐφορικὸν Ταμεῖον παντὸς σεβασμιωτάτου ἐφόρου διατηροῦν ἀνοικτὴν μερίδα ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις αὐτοῦ δι' ἕκαστον ἐφορευόμενον ἀρχιερέα καὶ ἐγκαίρως ἀποτίον τὰς ἐκκλησιαστικὰς αὐτοῦ δόσεις ἔτι δὲ καὶ διαφόρους ἄλλας κατὰ τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ ποιούμενον χρηματικὰς πληρωμὰς, κατὰ προηγουμένην συνεννόησιν μετὰ τοῦ ἐφόρου καὶ ἐφορευομένου, ἐλάμβανε παρὰ τοῦ ἐφορευομένου τόκον ὑπερνημερίας τὸ μὲν ταμεῖον τοῦ Ἐφέσου, τοῦ Ἡρακλείας, καὶ τοῦ Χαλκηδόνος δεκαπέντε τοῖς ἑκατὸν, τὸ δὲ τοῦ Κυζίκου, τοῦ Νικομηδείας καὶ τοῦ Δέρκων εἴκοσι τοῖς ἑκατὸν κατ' ἔτος.

Ἐκαστον ἐφορικὸν Ταμεῖον ἀμοιβαίως ἐπὶ τῷ αὐτῷ τόκῳ ἐδέχετο τὰ κατ' ἐποχὰς χρηματικὰ ἐμδάσματα τοῦ ἐφορευομένου ἀρχιερέως πιστουμένου δι' αὐτῶν εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ. Πᾶν ἐφορικὸν Ταμεῖον ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν ὠρισμένῃ ἐποχῇ ἀπέτιε τοὺς ἐνιαυσίους τόκους τῶν αὐλικῶν λεγομένων ὁμολογιῶν τῶν ἐφορευομένων ἀρχιερέων, ἔτι δὲ ἐγκαίρως ἐφρόντιζε τὴν ἐξαγορὰν τοιούτων ὁμολογιῶν ἰσοπόσων τοῦ ἀπ' ἀρχῆς, ἀποθᾶσει τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὁρισθέντος πρὸς ἐκπτώσιν χρηματικοῦ ποσοῦ ὑπὸ παντὸς ἀρχιερέως, ἐκ τοῦ ὅλου αὐλικοῦ χρέους τῆς ἑαυτοῦ ἐπαρχίας· τὰς τοιαύτας δὲ αὐλικὰς ὁμολογίας ὤφειλεν ὁ ἔφορος ἢ ὁ διευθυντὴς καὶ γραμματεὺς τοῦ ἐφοριακοῦ Ταμείου, ἵνα, ἐν πρώτῃ συνεδριάσει τῶν γερόντων καὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ, παρουσιάσῃ ὥπως διαγραφῶσιν αὐταὶ ἐκ τοῦ Κώδικος τοῦ Κοινοῦ, ἀκυρωθῶσι καὶ διαρρηχθῶσι διδόμεναι αὐτῷ ἐπὶ ἀποστολῇ ἐκάστης τῷ οἰκείῳ ἀρχιερεῖ, ἀπὸ χρημάτων τοῦ ὁποίου ἐξηργυρώθησαν.

Ἐκαστον ἐφορικὸν Ταμεῖον ὤφειλεν, ἵνα, κατὰ πᾶν ἔτος ἐν ὠρισμένῃ ἐποχῇ, κλείσῃ τὸν λογαριασμὸν ἐκάστου ἐφορευομένου, καὶ, ὑπογραφέντα ὑπὸ τοῦ ἐφόρου, ἀποστείλῃ αὐτὸν τῷ ἐφορευομένῳ ἀρχιερεῖ, ὅστις μετὰ ἐξέλεγχιν ἀκριβοῦς καὶ παραβολὴν μὲ τὰ ὑπ' αὐτοῦ κρατούμενα βιβλία τῆς μετὰ τοῦ ἐφοριακοῦ Τα-

* ΣΗΜ. Περὶ τοῦ αὐλικοῦ τούτου λεγομένου χρέους ἡ Α. Σ. ὁ ἅγιος Ἀμασείας, ὁ φιλόστωρ συγγραφεὺς τῆς παρούσης πραγματείας, ἐκτενέστερον διαλαμβάνει ἐν ἐτέρῳ αὐτοῦ διατριβῇ, ἣν θέλομεν δημοσιεύσῃ ἐν προσεχῇ εὐχαρίστῳ.

μείου δοσοληψίας αὐτοῦ, εἰ γὰρ εἶχε καλῶς ὁ λογαριασμός, ἐπέστρεψε τῷ ἐφόρῳ αὐτοῦ τὸ ἀντίγραφον σὺν τῇ ἑαυτοῦ ὑπογραφῇ.

Ἐκαστος ἐφορευόμενος προσέφερεν ἐτησίως τῷ μὲν ἐφόρῳ αὐτοῦ λόγῳ ἐφορικῶν ἐν ποσὸν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν ἀπὸ γροσίων πεντακοσίων ἕως χιλίων, τῷ δὲ γραμματεῖ καὶ διευθυντῇ τοῦ ἐφορικοῦ Γραφείου ἐν ποσὸν ἀπὸ γροσίων διακοσίων πεντήκοντα ἕως πεντακοσίων ὑπὸ τὸ ὄνομα ὑπουργικῶν λόγῳ κόπλου καὶ γραφικῆς ὕλης. Τὰ χρηματικὰ ταῦτα ποσὰ κατεχωρίζοντο ἐν τῷ ἐτησίῳ ἰσολογισμῷ τοῦ ἐφορευομένου.

Πᾶς ἐφορευόμενος ἐξ ἐλευθέρας θελήσεως καὶ προαιρέσεως, εἴθ' ὅτε ἀποστέλλων τῷ Οἰκουμένικῳ Πατριάρχῃ ἐκ τῶν προϊόντων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ διὰ τοῦ ἐφόρου του συναπέστειλλεν ἐκ τῶν αὐτῶν προϊόντων καὶ τῷ ἰδίῳ ὡς καὶ ἄλλοις φίλοις κληρικοῖς ἢ λαϊκοῖς καὶ συγγενέσιν ἑαυτοῦ.

Ἐξ ἐκάστης ἐκλογῆς ἀρχιερέως, διοριζομένου εἰς ἐπαρχίαν ἐκαρποῦντο οἱ γέροντες μικρὰν τινα χρηματικὴν ποσότητα εἰς τρεῖς τάξεις. Καὶ ἐκ μὲν τῆς α' τάξεως ἐκαρποῦντο γρόσια 875, ἐκ τῆς β' γρόσια 550 καὶ ἐκ τῆς γ' γρόσια 365 ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς ἀράδας, ὧν τὴν σύναξιν εἰς ἐξ αὐτῶν ἐκ περιτροπῆς ἐπιμελούμενος ἀκολουθῶς διένεμεν αὐτὰ ἐξ ἴσου τοῖς συναδέλφοις αὐτοῦ κατὰ τριμηνίαν ἢ ἑξαμηνίαν.

Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Οἰκουμένικου Θρόνου συναρchoμένων τῶν ἀγίων γερόντων καὶ τῶν τυχόν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ παρεπιδημούντων ἀρχιερέων καὶ τῶν λογίδων τοῦ ἔθνους ἐν τῷ μεγάλῳ συνοδικῷ τῶν Πατριαρχείων, εἰσηγείτο ὁ πρῶτος τῇ τάξει τῶν ἀρχιερέων τὴν ἀνάγκην ἐκλογῆς Πατριάρχου· ἡ ἐκλογὴ μετὰ σύντομον συζήτησιν καὶ σκέψιν ἐπραγματοποιεῖτο διὰ κοινῆς γνώμης τῆς συνελεύσεως ταύτης, ὅπως ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα τῶν ἀρχιερέων πληρώσῃ τὸν κενωθέντα θρόνον· καὶ εἰ μὲν οὗτος ὁ ὑπὸ τῆς γενικῆς ψήφου ἢ ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας ἐτύγχανεν ἐκ τῶν συνεδριαζόντων, ἐλάμβανον αὐτὸν δύο τῶν ἀρχιερέων ἐκ τῶν χειρῶν μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ καὶ ἐνεθρόνιζον εἰς τὴν κόγχην τοῦ Συνοδικοῦ, ἥτις συνήθως ἦν ἡ εἶδος τοῦ Πατριάρχου· τούτου δὲ καθεζομένου ἀνίσταντο πάντες καὶ ὑσπάζοντο τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, εἰτα δὲ δι' ἐνσφραγίστου μαγχαρίου ἀνήγγελλον εἰς τὸν ὑπουργὸν τὴν ἐκλογὴν, μεθ' ὃ μὲν ἐκλεγείς Πατριάρχης ἀπεσύρετο εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἐκ δὲ τῆς ὑψηλῆς Πύλης μετὰ δύο, ἢ τρεῖς ἡμέρας προσήρχετο ἀπεσταλμένος ἀνώτερός τις ὑπάλληλος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τεσριφατζής· ὑπ' αὐτοῦ δὲ καὶ τῶν ἀρχιερέων συνοδευόμενος ὁ νέος Πατριάρχης ἀπήρχετο εἰς τὴν ὑψηλὴν Πύλιν, ὅπου ἐνεφανίζοντο ἅπαντες ἐνώπιον τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν· ἀναγνωρίζομένου δὲ οὕτω τοῦ Πατριάρχου καὶ πολιτικῶς, ἐπέστρεφον ἅπαντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, φέροντες ὅ,τε Πατριάρχης καὶ οἱ

συνοδοὶ αὐτοῦ ἀρχιερεῖς τὰ λεγόμενα Καδάδια ἐπ' ὤμων, ἅτινα ἦσαν σχήματος ἐπενδύτου βραχέος, διήκοντος μέχρι τῆς ὀσφύος ἐκ χρυσοῦ φάντου ρηγωτοῦ ὑφάσματος, ἅτινα εἰτα ἐπεστρέφοντο εἰς τὴν ὑψηλὴν Πύλιν, ὅτε ἐπέστρεφον καὶ οἱ τιμητικῶς συνοδεύσαντες τὴν παράταξιν ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς Πύλης μέχρι τῶν Πατριαρχείων ἱκανοὶ στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ἀξιωματικοί. Τούτων οὕτω γενομένων εἰσήρχετο ὁ Πατριάρχης ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ μετὰ τῶν ἀρχιερέων, ἐνθα ἐγίνετο, ὡς καὶ τὴν σήμερον μετὰ τὴν συνήθη ἱερὰν τελετὴν, ἡ ἐγκαθίδρυσις τοῦ Οἰκουμένικου Πατριάρχου εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ.

Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ αἰοιδίμου Σουλτάνου Μετζιτ, ἀνανεωθέντος τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν προνομίου τοῦ ἐμφανίζεσθαι τὸν Πατριάρχην ἐνώπιον τοῦ Μεγαλειότητος ἡμῶν Ἀνακτος, ἐνεφανίσθη πρῶτος εἰς αὐτὸν ὁ αἰοιδίμος Πατριάρχης Μελέτιος Γ' ὁ Πάγκαλος ὁ ἀπὸ Κυζικοῦ τῷ 1845· τοῦθ' ὅπερ ἔκτοτε ἐξακολουθεῖ γιγνόμενον εὐδοκίᾳ τοῦ Ἀνακτος πρὸς χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν ἡμᾶ καὶ ἱκανοποίησιν τοῦ πόθου τοῦ ρωμαϊκοῦ ἔθνους ἡμῶν, πιστοῦ ὑπηκόου τοῦ κραταιοτάτου λαοφιλοῦς Σουλτάνου, αὐθέντου ἡμῶν.

Ἐν Φανερίῳ Κωνσταντινῶν, τῇ 13 Αὐγούστου 1901.

† Ὁ Ἀγαθείας Ἀνθίμος

Ἡ ΟΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν πραγματεῖν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον τοῦ ἐν Ἰνδζέσου ἱατροῦ Γ. Εὐγενίδου, ἐν ᾧ διὰ μακρῶν παρέχονται πληροφορίες περὶ τῆς καθόλου ἠθικοθρησκευτικῆς καταστάσεως τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμένικου Θρόνου καὶ ὑποδείκνυνται σχετικὰ περὶ βελτιώσεως μέτρα. Ἰδίᾳ δ' ἐφιστᾶται παρὰ τοῦ ἐπιστέλλοντος ἡ προσοχὴ ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τοῦ καθόλου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν αὐταῖς. Φρονοῦντες ὅτι πληροφορίες ἐπὶ τοιούτων θεμάτων, παρεχόμεναι παρὰ προσώπων εὐκρινῶς ἀγαπώντων τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀφωσιωμένων αὐτῇ, οἷος φαίνεται ὁ ἐπιστέλλων, εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσαι καὶ ὠφέλιμοι διὰ πάντα ποθοῦντα νὰ μάθῃ τί τὸ κακὸς παρ' ἡμῖν κείμενον καὶ βελτιώσεως χρῆζον, δὲν ἐκρίναμεν ἀσκοπον τὴν κατὰ τμήματα δημοσίευσιν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ Ἀληθείᾳ» τῆς ἐν λόγῳ πραγματείας, προερχομένης ἀπὸ μέρους εὐσεβοῦς ἐπιστήμονος ἱατροῦ, μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ ἀξιομιμήτου ζήλου ἀσχολουμένου ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἠθικοθρησκευτικῆς καταστάσεως τῶν ἡμετέρων ἐπαρχιῶν. Ἐπειδὴ δὲ κατ' αὐτὰς ἡ προσοχὴ ἐντονώτερον εἶναι ἐστραμμένη

εις τὰ εκπαιδευτικά ζητήματα, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐποχῆς ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν γνωστὴν ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων πρωτοβουλίαν τῆς Α. Θ. Π., τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Πρωθυεράρχου, ἐκρίναμεν καλὸν νὰ παραθέσωμεν σήμερον μέρος τῆς πραγματείας ἀφορῶν τὴν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν. Νῦν ὅτε ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοσοῦτος γίνεται λόγος περὶ καλλιτέρας διαρρυθμίσεως τῆς παρ' ἡμῖν κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, δὲν εἶναι βεβαίως περιττὸν ν' ἀκουσθῇ καὶ φωνή τις ἐκ τῶν ἐπαρχίων. Ἐν τούτοις ὡς πρὸς τὴν προκειμένην πραγματείαν θεωροῦμεν καθήκον ἡμῶν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ὑπάρχουσι σημεῖα, ἐν οἷς διαφωνοῦμεν πρὸς τὸν ἐπιστέλλοντα, ἢ ἀκριδέστερον εἰπεῖν, ὢν τὴν ἐφαρμογὴν θεωροῦμεν λίαν δυσχερῆ, ἢ μὴ ἐντελὲς ἀδύνατον. Τοιαύτη, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ ἀξίωσις τοῦ ἐπιστέλλοντος, ὅπως οἱ μικροὶ παῖδες τῶν δημοτικῶν σχολῶν ἐκκλησιάζονται καθ' ἐκάστην πρωίας καὶ ἑσπέρας, ὡς καὶ ἡ ἑτέρα, ὅπως ἐξαλειφθῶσι παντελῶς ἀπὸ τινῶν τῶν Σχολῶν τούτων, ἢ ἀπὸ τινῶν μόνον τάξεων αὐτῶν, αἱ ἄλλως διδακτικώταται καὶ κατὰ τὴν γνώμην διασῆμων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων διηγήσεις τῶν ἀρχαίων κλαδικῶν συγγραφέων, καθὼς καὶ τοσοῦτον ἀναγκαῖαι διὰ τὸν σήμερον βίον γνώσεις, οἷαι αἱ περὶ τὰ φυσικομαθηματικά καὶ τὰς ξένας γλώσσας. Οὐχ ἦτον παραθέτομεν τὰ σχετικὰ, ὅπως ταῦτα ἐκτίθησιν ὁ ἐπιστέλλων, διὰ δύο λόγους: πρῶτον ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀτομικὴν αὐτοῦ γνώμην, καὶ δεύτερον, ἐπὶ τῇ ιδέᾳ, ὅτι οἱ πρὸς οὓς ἀπευθύνονται αἱ τοιαῦται ἐνδείξεις εἶνε ἀρμοδιώτεροι ἡμῶν νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ ἐφαρμοσίμου ἢ μὴ αὐτῶν ἐν ταῖς τῶν ἐπαρχίων δημοτικαῖς σχολαῖς, ἅτε δὴ ἀκριδέστερον ἡμῶν γνωρίζοντες τὰς ὑφ' ἃς αὐταὶ λειτουργοῦσι συνθήκας. Καὶ ἤδη, μετὰ τὴν σύντομον ταύτην προσημείωσιν, δίδομεν τὸν λόγον εἰς αὐτὸν τὸν ἐπιστέλλοντα:

Προκειμένου περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ εκπαιδευτικοῦ συστήματος τῶν χριστιανικῶν ὀρθοδόξων σχολῶν, αὕτη ὑποδεικνύεται ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν ὡς ἑξῆς.

«Οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου» (Ἐφεσ. στ', 4).

«Ἐκ τῆς γλώσσης τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκός ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνώσιν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμι. . . . Νυνὶ δὲ μένει. Πίστις, ἐλπίς, καὶ ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μέζων δὲ τούτων, ἡ ἀγάπη» (Κορινθ. ιγ', 1—14).

Ἄρα κατὰ τὸν Ἀπόστολον τῶν ἐθνῶν, ἀρχὴ καὶ βῆσις παντός εκπαιδευτικοῦ συστήματος τῶν χριστιανικῶν σχολῶν πρέπει νὰ εἶναι ἡ διδασκαλία τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης, ἥτοι ἡ θεωρητικὴ μελέτη καὶ πρακτικὴ ἐξάσκησης τῶν

πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον χριστιανικῶν καθηκόντων.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ αἱ ὥριαι τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων δὲν πρέπει νὰ ἐλαττωθῶσι κατὰ τὸ δυστυχῶς ἤδη ἐπικρατοῦν σύστημα τῶν καθ' ἡμᾶς σχολῶν, ὅπερ ἐκάλεισε δηλητηριώδες ὁ ἀοιδίμος πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας Γλάδστον λέγων. «Δηλητηριώδες εἶνε πᾶν σύστημα ἐκπαιδεύσεως ἐν ᾧ ἡ καλλιέργεια τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τίθεται εἰς ὑποδεέστερον βῆμα».

Καὶ τοιοῦτον δυστυχῶς εἶνε τὸ παρ' ἡμῖν ἤδη ἐπικρατοῦν σύστημα ἐκπαιδεύσεως, καθ' ὃ αἱ ὥριαι τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων εἶνε δύο ἢ τρεῖς καθ' ἑβδομάδα, τῶν δὲ ἄλλων μαθημάτων 22—25.

Πρὸς θεραπείαν τοῦ ἡθροῦ τούτου κακοῦ, αἱ ὥριαι τῶν θρησκευτικῶν πρέπει νὰ ἀυξηθῶσιν εἰς 12 καθ' ἑβδομάδα, διὰ τῆς χρήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀντὶ τῆς κλασικῆς καὶ μυθολογικῆς, δηλαδὴ οὐ μόνον διὰ τῆς παραδόσεως τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων, τῆς ἱερᾶς ἱστορίας, λειτουργικῆς, ἱερᾶς κατηχήσεως, ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, πρακτικῆς εἴτε θεωρητικῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, πράξεων τῶν Ἀποστόλων, τῶν καθολικῶν ἐπιστολῶν Πέτρου, Ἰωάννου καὶ Ἰακώβου, τῶν περὶ πίστεως, προσευχῆς, νηστείας, μετανοίας, ἀγίας εὐχαριστίας, ἐλεημοσύνης, παρθενίας, ἱεροσύνης, τῶν κατὰ τῆς εἰδωλολατρίας καὶ ἀπιστίας, περὶ ἐνσαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ λοιπῶν λόγων τῶν ἐν ἀγίοις πατέρων ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, οἵτινες ὡς ἀριστουργήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας πρέπει νὰ προτιμῶνται τῶν συγγραμμάτων τῆς μυθολογικῆς καὶ κλασικῆς ἐποχῆς, πρὸς ἠθικοθρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν χριστιανῶν ὀρθοδόξων μαθητῶν, κατὰ τὴν ρητὴν περὶ αὐτῶν τοῦ Ἀποστόλου: «Οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου» (Ἐφεσ. στ', 4).

Ποῦ δὲ θὰ ἐξασκηθῇ ὁ χριστιανόπαις εἰς τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, εἰμὴ ἐν ταῖς ἀττικαῖς σχολαῖς; ὢν ἀποφοιτῶντες οἱ πλείστοι τῶν μαθητῶν ἀποχαιρετῶσιν αὐτὰς διὰ τελευταίαν φορὰν, καθόσον δὲν πρόκειται νὰ φοιτῶσιν εἰς ἄλλην σχολὴν ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ ἀμέσως τρέπονται εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον πρὸς πορισμὸν τοῦ ἐπιουσιοῦ ἄρτου. Διότι οἱ πλείστοι ἐκ τῶν ἀποφοιτῶν τῶν προκαταρκτικῶν σχολῶν εἰσι προωρισμένοι, ἵνα ἐπιδοθῶσιν ἀμέσως εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν βιοποριστικῶν τεχνῶν, ἐργαζόμενοι ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν καὶ ὁδηγίαν τεχνιτῶν καὶ μαγιστῶρων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπαιδευτῶν καὶ βλαβερῶν καὶ οὐχὶ σπανίως ἀσεβῶν καὶ διεφθαρμένων, δηλαδὴ προδιατεθειμένων, ἵνα σκανδαλίσωσι παρεκτρέποντες

αυτοῦ; τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ περσύνοντες εἰς τὰ βέρεθρα τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς.

Τούτων οὕτως ἔχόντων, οἱ μέλλοντες ἀποφοιτήσιν ἐκ τῶν ἀστικῶν σχολῶν, διὰ πόρων πνευματικῶν ὅπλων ὀρεῖλουσι νὰ εἶναι ὠπλισμένοι καὶ διὰ πότης παιδείας καὶ νοουθεσίας Κυρίου ἐφωτισμένοι, καὶ πόσον διαψιλεστέρα πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἠθικοθησκευτικὴ αὐτῶν τροφή πρὸς ἄμυναν κατὰ τοῦ μέλλοντος πνευματικοῦ λιμοῦ καὶ τῶν παρεπομένων σκανδάλων τοῦ βιοποριστικοῦ σπυλίου;

Ἐάν δὲ τούναντίον, οἱ ἀπόφοιτοι οὗτοι ὅπως ἄρπλοι καὶ χωρὶς ἀρετῶν ἠθικοθησκευτικῶν ἐφοδίων ἀπολυθῶσιν εἰς τὴν κοινωνίαν, τότε πότα ἠθικὴ νουθεσία ἔχουσι νὰ θρηνησῶσιν αἱ κοινότητες ἐκεῖναι, ὅσαι παρκατέθεντο τὴν ἀνατροπὴν τῶν τέκνων αὐτῶν εἰς διδασκάλους ἀκολουθοῦντας σύστημα ἐκπαιδεύσεως δηλητηριώδες, ἐν ᾧ ἡ καλλιέργεια τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος ἐτίθετο εἰς ὑποδεέστερον βελθόν; Ὅσον δ' ἀπορᾷ τὰ λοιπὰ μαθήματα τῶν ἀστικῶν σχολῶν, οἷον: φυσικὰ, μαθηματικὰ, φυσιολογικὰ, καὶ ξένας γλώσσας, ἐκ τῶν μαθημάτων τούτων, τὰ μὲν πρέπει νὰ παραλείπωνται ἐντελῶς καὶ μάλιστα ἐν ταῖς κατωτέροις τάξεσιν, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀνωτέροις ἐκεῖνων τῶν σχολῶν, ὅσαι ἔχουσιν ἓνα μόνον διδασκαλόν. Ὅλα δὲ ἐν γένει πρέπει νὰ παραδίδονται συντόμως καὶ περιληπτικῶς, ἵνα δοθῇ εὐκαιρία εἰς τὴν ἀκριβεστέραν καὶ λεπτομερεστέραν διδασκαλίαν τῶν ἱερῶν μαθημάτων. Λόγου χάριν κακοῦργημα φαίνεται ἡμῖν ἡ διδασκαλία ξένων γλωσσῶν ἐν δημοτικῇ σχολῇ ἐχούσῃ δύο μόνον διδασκάλους, καθὼς δυστυχῶς παρατηρήθη τὸ τοιοῦτον ἐν ταῖς σχολαῖς πολλῶν κοινοτήτων.

Ἐάν δὲ τὰ οικονομικὰ κοινότητος τινος ἐπιτρέπωσι τὴν μισθοδοσίαν τριῶν καὶ τεσσάρων διδασκάλων, τότε μόνον δυνατόν νὰ ἐπιτραπῇ ἡ σπουδὴ τῆς ὀθωμανικῆς ὡς ἐπιστήμης γλώσσης τοῦ κράτους, ἐπὶ τῷ ὅρῳ, ἵνα παραδίδεται αὕτη εἰς τὰς ἀνωτέρας μόνον τάξεις τῆς ἀστικῆς σχολῆς. Ἐπίσης καὶ τὰ ἄλλα μαθήματα, φυσικομαθηματικὰ, φυσιολογικὰ καὶ ἱστορικὰ πρέπει νὰ παραλείπωνται ἢ συντέμνωνται ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μισθοδοτούμενων διδασκάλων.

(ἔπεται συνέχεια)

Γ. Εὐγενίδης
Ἱατρός

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐργασίαι Ἱ. Συνόδου. -- Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν τινι τῶν τελευταίων συνοδικῶν συνεδρίων εἰσηγήσατο ὅπως ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος διαιρεθῇ εἰς τρία ἱσαμελῆ τμήματα καὶ ἐν ἑκάστῳ τούτων συνεχόμενον ἰδιαίτερος κατὰ πᾶσαν Δευτέραν καὶ μελετῶν τὰ αὐτῷ ἐκάστοτε παρα-

πεμπόμενα ἔγγραφα εἰσηγῆται τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐπὶ ἐκάστης ὑποθέσεως διὰ πρακτικοῦ, ὑποβαλλομένην κατόπιν ἐν πλήρει συνεδρίᾳ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐγκρινομένην ἢ μὴ. Τοῦ μέτρου τούτου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος δεκτοῦ γενομένου καὶ ἐφαρμοσθέντος, ὠρίσθησαν διὰ τὰ τρία τμήματα γραμματεῖς οἱ πανοσιολ. ἀρχιεπ. Φώτιος ἀρχιεπισκοπάρχης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Κ. Βοντζαλίδης νομικὸς Σύμβουλος τῶν Πατριαρχείων, καὶ ὁ ἱεροδ. Γεννάδιος Ἀλεξιάδης ὑπογραμματεὺς.

— Ἱδρυσις ἱερατικῶν Σχολῶν. — Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος Σαββάτου, τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμένου Πατριάρχου Ἰωακείμ, οὗ πασίγνωστος ἡ περὶ ἀνορθώσεως τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου πατρικὴ καὶ διηρικὴ μέριμνα, εἰσηγησάμενος καὶ προτείναντος, ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν σύστασιν ἐν διαφόροις τοῦ κλήματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κέντρους ἱερατικῶν σχολῶν. Ἀποφασισθείσης δὲ τὴν νῦν τῆς ἰδρύσεως δύο τοιούτων, μιᾶς ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Βλατέων τῆς ἐπαρχίας Θεσσαλονίκης, καὶ ἑτέρας ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ζάβορδας τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν, ἐνεκρίθη ὅπως γραφῶσι τὰ προσήκοντα γράμματα περὶ μὲν τῆς πρώτης τῷ σεβασμ. μητροπ. Θεσσαλονίκης Ἀθανασίῳ, περὶ δὲ τῆς δευτέρας τοῖς σεβασμ. μητροπολίταις Γρεβενῶν, Σισανίου Σερραφείμ, Ἐλασσώνος Πολυκάρπῳ καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης Κωνσταντίνῳ, προσκαλουμένοις ἵνα ὁ μὲν πρῶτος κοινῇ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπισκόπων, οἱ δὲ λοιποὶ ἐν συνεδρίᾳ αὐτῶν συνέλθωσι καὶ μελετήσαντες καὶ συσχεψάμενοι περὶ τοῦ εὐχερεστεροῦ τρόπου τῆς λειτουργίας μιᾶς ἐκάστης σχολῆς ὑποβάλωσι τὰς οἰκείας ἐκθέσεις αὐτῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τὰ περαιτέρω.

— Ἐκφρασις εὐχαριστίας. — Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινε ὅπως καὶ διὰ γράμματος πατριαρχικοῦ ἐκφρασθῶσιν αἱ εὐχαριστίαι τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Κερκύρας Σεβαστιανὸν ἐπὶ τῇ μερίμνῃ, ἣν ἐπεδείξατο οὗτος διὰ τὴν ὅσον ἐνεστὶ μεγαλοπρεπῆ κήδευσιν τοῦ ἀποθανόντος αὐτοῦ ἀοιδίμου -μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Κοσμᾶ. Προσσημειώτεον δ' ὅτι ἐν τῇ χθισινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κερκύρας ἐν λεπτομερείᾳ ἐκθέτης τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰ κατὰ τὴν κήδευσιν τοῦ μεταστάντος ἱεράρχου.

— Ἐκπαιδευτικὴ καὶ Φιλανθρωπικὴ Ἀδελφότης. — Ἡ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ πατριαρχίαν συστάσα «Ἐκπαιδευτικὴ καὶ Φιλανθρωπικὴ Ἀδελφότης» «Ἀγαπᾷτε ἀλλήλους» ἐξηκολούθησε καὶ μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ Θρόνου ἀποχώρησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀνυσίμως τὴν σκοπὸν αὐτῆς ἐκπληροῦσα. Ἦδη τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀναλαβούσης τὸ δεύτερον τοῦς ὄγκους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τὴ Διοικητικὴν Συμβούλιον τοῦ Σωματείου συνελθόν τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις εἰς συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὑπέβαλε διὰ τοῦ ἐριτίμου προέδρου αὐτοῦ κ. Εὐσταθίου Εὐγενίδου μακρὰν καὶ λεπτομερῆ ἐκθεσὶν ἀφορῶσαν τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀδελφότητος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως μὲν αὐτῆς γενικῶς, εἰδικῶς δὲ ἀπὸ τῆς ἀποχωρήσεως τῆς Α. Θ. Π. μέχρι τοῦδε.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἀδελφότητος ἐριτίμου Εὐσταθίου Εὐγενίδου ἐκτεθέντων τελεσφόρων ἀποτελεσμάτων τῆς εὐεργετικῆς δράσεως αὐτῆς πάνυ εὐαρίστως διατεθεὶσα, ἐπεδαψιλεύσατο αὐτῷ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ

οὕτω καρποφόρος καὶ ἐμφρόνως μέχρι τοῦ νῦν διανυθείσῃ πορείᾳ τοῦ πολλαχῶς χρησίμου τούτου Σωματείου.

— *Ἐπαρχία Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης.* — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος Σαββάτου ἀνεγνωσθήσαν τηλεγραφήματα ἐκ τῆς ἐπαρχίας Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ἐκφράζοντα θερμὰς εὐχαριστίας τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἀπάντων τῶν ἐπαρχιωτῶν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ νέου μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Δωροθέου.

Αὐθημερὸν ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ἐν συνοδείᾳ τοῦ κατὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ τελεταρχήσαντος σεβασμ. μητροπολίτου Προύσης Ναθαναὴλ ἐπισκέψατο κατὰ τὸ κρατῆσαν ἔθος πάντας τοὺς ἁγίους συνοδικούς.

— *Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης.* — Τῇ π. Κυριακῇ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπισκέψατο τὴν Α. Σ. τὸν ἄρτι ἐκλεγέντα μητροπολίτην Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Δωροθέον συγχαρεῖσα αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ καὶ εὐχαρίστησεν τὰ εἰκότα.

— *Δωρεὰ Γρηγορίου Μαρασλῆ.* — Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἀφικόμενος ἐξ Ὁδησσοῦ ὁ ἐλλογιμώτατος ὁμογενὴς Λύσανδρος Χατζῆ Κώστα μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὁ γνωστὸς τῷ καθ' ἡμᾶς λογιῶ κόσμῳ διὰ τὴν πολυτιμοτάτην αὐτοῦ συμβολὴν καὶ ἀκάματον ἐπιμελητείαν ἐν τῷ ἐθνωφιλιστατικῷ ἔργῳ τῆς δαπάνης τοῦ γενναίου εὐνοϊκοῦ εὐεργέτου ἐξοχωτάτου Γρηγορίου Μαρασλῆ ἀπὸ πολλοῦ γινομένης ἐκδόσεως τῆς Μακροβίου βιβλιοθήκης, καὶ ἰδιαίτερος γραμματεὺς τῆς Α. Ἐξοχότητος, ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὴν Οἰκουμενικὴν Πατριάρχην Ἰωαννίνα ὑποβαλὼν τὰ βαθύτατα σέβη αὐτοῦ. Ὁ λόγιος ὁμογενὴς ἐγένετο καὶ κομιστὴς ἱερῶν δώρων, ἀργυρῶν καὶ ἐπιχρυσῶν ἐξαπτερύγων, δωρουμένων τῷ πανσέστῳ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς ἐθνικοῦ εὐεργέτου Γρηγορίου Μαρασλῆ.

Κατόπιν ὁ κ. Χατζῆ Κώστας ἐν συνοδείᾳ τοῦ Μ. Πρωτοσυγγέλλου Χρυσόστομου, προέδρου τῆς Ἐφορείας τῆς Πατριαρχικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Μακροβίου καὶ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐξοχ. Ἀδραᾶμ Βαπορίδου ἐφένθη, ἐπισκέψατο τὴν Σχολὴν, καὶ ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειαν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνωδῇ τοῖς παιδαγωγικοῖς κανόνιν ἀνεγέρσει τοῦ περικαλλοῦς τμήματος, συνεξέφρασε καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Σχολὴ σὺν τῷ χρόνῳ ἐφοδιασθήσεται διὰ πάντων τῶν ἀναγκαζομένων αὐτῇ διδασκικῶν μέσων δαπάνη τοῦ μεγαθύμου κτίτορος αὐτῆς Γρηγορίου Μακροβίου χάριν τῆς τελεσφορωτέρας καὶ ἀνυσιμωτέρας αὐτῆς λειτουργίας.

— *Ἀπονομή ἐκκλησιαστικῶν ἀφικρίων.* — Προτάσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου, ἐγκρίσει δὲ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Τρίτης ἀπεινεμήθη τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὄφρκειον αὐτοῦ Μ. ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου τῷ ἐν Ἀγίῳ Ὁρεὶ λογιῶ, καὶ φερειπόνῳ ἱερομόναχῳ Κοσμῷ Λαυριώτῃ, ἀποφοίτῳ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, ἐπὶ τῇ πολλαπλῇ καὶ ὠφελιμωτάτῃ δράσει αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀγίῳ Ὁρεὶ καὶ ἀλλὰχρῷ, μετὰ ζηλωτῆς αὐταπαρησίας καὶ ζήλου φιλογενοῦς ἀείποτε ἐργασθέντος καὶ ἐργαζομένου.

— *Ἀκολουθία ἁγίου Θεράποντος.* — Ὑποβληθείσης τῇ Π. Κ. Ἐκκλησίᾳ Ἐπιτροπῇ πρὸς ἐγκρίσιν ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Θεράποντος, ἐορταζομένου τῇ 14 Μαΐου, διωρίσθη ὑπ' αὐτῆς ἐπιτροπὴ συγκεκριμένη ἐκ τοῦ Μ. Χαρτοφύλακος τῆς Μ. Ἐκκλησίας Μενουήλ Γεδεών, τοῦ Μ. Συγγέλλου Νικοδήμου καὶ τοῦ ἄρχοντος Πρωτοψάλτου Γ. Βισλάκη ὅπως μελετήσῃ ταύτην καὶ ὑποβάλῃ τὴν οἰκίαν ἔκθεσιν.

— *Ἐπέτειος ὀνόματος.* — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης εὐηρεστήθη τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ νὰ διαβιβάσῃ διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγγέλλου Χρυσόστομου τὰς συγχαρητήριους αὐτοῦ εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῇ εὐγενεστάτῃ Εὐφροσύνῃ Α. Ζαρίφῃ, ἀγοῦσῃ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτῆς ἑορτήν.

Πρὸς τούτοις ὁ αὐτὸς ἀπεσταλμένος τῆς Α. Θ. Π. διηρώτησε τὰ περὶ τῆς υγείας τοῦ ἐριτίμου ὁμογενοῦς τραπεζίτου Εὐσταθίου Εὐγενίδου, ἐπισκέψατο δὲ καὶ τὸν ἀξιοτίμον κ. Δημοσθένη Εὐγενίδην.

— *Πατριαρχικαὶ προσήσεις.* — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης ἠύξατο τῇ π. τρίτῃ τῷ ἀξιοτίμῳ μὲν κ. Σ. Κέπετζῃ, ἀπελθόντι εἰς Ἀθήνας, κατευοδῶν διὰ τοῦ Μ. Ἀρχidiaκόνου Λαυρεντίου, τῇ δὲ εὐγενεστάτῃ συζύγῳ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Α. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀξιοτίμου Ἰπποκρ. Ζαγανιάρη τὰς προσήσεις ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει αὐτῆς.

— *Προϋπολογισμοὶ τῶν Πατριαρχείων.* — Τὸ Α. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς διώρισεν Ἐπιτροπὴν συγκεκριμένην ἐκ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Μηθύμνης Στεφάνου καὶ τῶν ἐριτίμων Ἀλεξ. Γάγκου, Σόλωνος Καζανόβα καὶ Ἰπποκρ. Ζαγανιάρη πρὸς κατὰστρωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Πατριαρχείων διὰ τὸ 1902.

— *Μητροπολίτης Στρωμνίτης.* — Προχθὲς ἀπῆλθε κατευθυνθεὶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Στρωμνίτης Σωφρόνιος.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ π. Σαββάτῳ ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα ἡ Α. Ε. ὁ Κωστάκης Καραθεοδωρῆς ἐφέντης, μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους, τῇ Δευτέρᾳ ὁ διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδος «Σαμπάχ» Μιχράν ἐφέντης ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Ν. Σουλίδου ἐφέντη.

— *Ἐπιπλά καὶ σκεύη τῶν Πατριαρχείων.* — Ἐλλείποντος μέχρι τοῦδε κώδικος εἰδικῷ ἀναγράφοντος πάντα τὰ ἐπιπλά καὶ σκεύη τῶν Πατριαρχείων, τὸ Α. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τινι τῶν συνεδρίων τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἐσχάτης ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου Ἰωαννίνα τοῦ Γ' γενομένης εἰς σκεύη καὶ ἄμφια δωρεᾶς, ἐνέκρινεν ὅπως μετὰ τὴν λεπτομερῆ καταγραφὴν πάντων τῶν ἤδη ὑπαρχόντων, καταγράφωνται τοῦντεῦθεν καὶ τὰ λοιπὰ ἀγοραζόμενα ἢ τυχὸν δωρούμενα πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ παντὸς κινδύνου ἀπωλείας.

— *Ἐπισκευαὶ τῶν Πατριαρχείων.* — Ὁ ἐκ τῶν ἐγκρίτων καὶ φιλογενῶν κατοίκων Ἀιδινίου κ. Δημοσθένης Χατζηδῆμος, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἐπὶ τινα χρόνον παρεπιδημήσας, ἐπισκεψάμενος τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ τὴν Α. Θ. Π. τὸ μὲν ὑπέβαλεν αὐτῷ τὰ σέβη καὶ τὰ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ τῷ β'. ἐκλογῇ αὐτοῦ ὡς Οἰκουμ. Πατριάρχου, τὸ δὲ ἐνεχείρισεν τῇ Α. Θ. Π. φρ. χρ. 205 χάριν τῶν ἐπιτελουμένων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπισκευῶν.

Ὡσαύτως ὁ ἡγούμενος τοῦ ἐν Μόσχᾳ Μετοχίου τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου ἀρχιμ. Ἰάκωβος Βατοπεδινὸς χάριν τῶν ἐπισκευῶν ἀπέστειλε φρ. χρυσῶν 818,25 προερχόμενα ἐξ ἐράνου τῶν αὐτοῦ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ὁμογενῶν.

Ὁ δὲ ἐν Βρατίλζᾳ ἐγκατεστημένος φιλογενέστατος ὁμογενὴς κ. Ὁδυσσεὺς Νεγρεπόντης διὰ γράμματος αὐτοῦ, μεστοῦ υἱικῶν καὶ φιλοστόργων αἰσθημάτων, τεκμηριῶν τὴν βαθὴν αὐτοῦ σεβασμὸν πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα, ἡγγεilen ὅτι ἀναλαμβάνει προθύμως νὰ χορηγήσῃ τὰ ἀναγκαζόμενα παρκετά ἐκ ζύλου ὁρῶς πρὸς στρώσιν τοῦ δαπέδου τεσσάρων αἰθουσῶν τῶν Πατριαρχείων.

Ἐσαύτως χάριν τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπισκευῶν ἐδ-
σεβῆς τῆς Ἐκκλησίας τέκνον ἀπέστειλε τῇ Α. Θ. Π. τῷ Οἰ-
κουμενικῷ Πατριάρχῃ διὰ τοῦ κ. Σ. Παπαδάκη λφ. 50.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ὁ Ἐμμανουὴλ Γεωργίου Μουστάκας, ὑπὸ πῆκος ἑλλήν, τέως κλητὴρ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Βασιλικοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ Προξενείου καὶ κάτοικος Γαλατῆ, νῦν δὲ ἀγνώστου
διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευ-
τέραν καὶ ὥραν 2 μετὰ μεσημβρίαν εὐρωπαϊστὶ, μετὰ τὴν
παρέλευσιν τριάντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ
τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανι-
σθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρι-
σμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστη-
ρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ γυναικὸς Ἀννης Ἐμμα-
νουὴλ Μουστάκα, θυγατρὸς τοῦ μακαρίτου ὁθωμανοῦ ὑπηκόου
Πέτρου Τερλικτσόγλου, διαμενούσης ἐν Σαλματομβρουκίῳ καὶ
καὶ τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ
ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὀριζομένην δικάσιμον
ἢ κατ' αὐτοῦ περὶ διαζυγίου ἀγωγὴ ἐκδικασθῇσεται ἐρήμην
αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις τρεῖς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν
διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλη-
σιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 21 Ἀγούστου 1901.

Ὁ Πρόεδρος

† Κορυτσᾶς ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. πρωτ. 40.

Προσκαλεῖται ὁ Ἰωάννης Τοπούζης, καθολικὸς τὸ δόγμα,
ὑπάλληλος, ὑπὸ πῆκος ὁθωμανὸς, ὁρμώμενος ἐκ Σμύρνης, νῦν δὲ
ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην Δευτέραν καὶ ὥραν 7ην
τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάντα καὶ μιᾶς ἡμε-
ρῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμ-
φανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς
Μητροπόλεως Ἐλασσῶνος αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου,
ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας Ἰ. Τοπούζης,
θυγατρὸς Α. Παπαδοπούλου, χριστιανῆς ὁρθοδόξου, διαμενούσης
ἐν Ἐλασσῶνι, ἐπὶ διαζεύξει· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἢ κατ' αὐ-
τοῦ ἀγωγὴ δικασθῇσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρεῖς κατὰ συνέχειαν
διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκ-
κλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος».

Ἐν Τσαρτσάνῃ, τῇ 22 Ἀπριλίου 1901.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Ἐλασσῶνος ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Α. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Προσκαλεῖται ὁ Χρῆστος Πούλιου χριστιανὸς ὁρθόδοξος,
ὑπὸ πῆκος ὁθωμανὸς χαλκεὺς τὸ ἐπάγγελμα τέως κάτοικος τῆς
πόλεως Γρεβενῶν νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς ὅπως τὴν πρώτην
τετάρτην καὶ ὥραν 4ην τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευ-
σιν τριάντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως
τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστι-
κοῦ Δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν αὐτοπρο-
σώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου
αὐτοῦ Πανάγιως θυγατρὸς Βασιλείου Χαλκιᾶ χριστιανῆς ὁρ-
θοδόξου τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης διαμενούσης ἐν Γρεβενοῖς,
ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ
δικασθῇσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρεῖς κατὰ συνέχειαν
διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησια-
στικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος».

Ἐν Γρεβενοῖς, τῇ 6 Σεπτεμβρίου 1901.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος
Πρωτόπαπας ΙΩΑΝΝΗΣ

Ὁ γραμματεὺς
ΧΡ. ΠΑΠΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ὁ Εὐστάθιος Ἰωάννου Ψύχας, ὑπὸ πῆκος ὁθωμα-
νὸς, τέως κάτοικος Βλάχας καὶ ὑπάλληλος ξενοδοχείου ἐν
Σιρκετζῇ, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος. ὅπως
τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 εὐρωπαϊστὶ πρὸ
μεσημβρίας μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν
ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρού-
σης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπρο-
σώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ πνευματικοῦ τῶν Πα-
τριαρχείων Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ γυναι-
κὸς Παρασκευῆς Εὐσταθίου Ψύχα, θυγατρὸς Ἀναστασίου Ζα-
φειριάδου, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης καὶ ὑπηκόου ὁθωμανῆς,
κατοίκου δὲ Βλάχας (Μουσάλα μαχαλεσὶ Ἀράπ σοκαγῆ).
Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς
ἄνω ὀριζομένην δικάσιμον, ἢ κατ' αὐτοῦ περὶ διαζεύξεως ἀγω-
γὴ θεωρηθῇσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις τρεῖς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν
διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλη-
σιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 16 Ἀγούστου 1901.

Ὁ Πρόεδρος

† Κορυτσᾶς ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.